

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Adéla Rybářová

**Srovnání zobrazení olympijských vítězství
Věry Čáslavské v dobovém tisku**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Bc. Adéla Rybářová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Cebe, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

RYBÁŘOVÁ, Adéla. *Srovnání zobrazení olympijských vítězství Věry Čáslavské v dobovém tisku*. Praha, 2015. 64 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Cebe, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce *Srovnání zobrazení olympijských vítězství Věry Čáslavské v dobovém tisku* je zaměřena na rozbor novinových článků týkajících se olympijských vítězství Věry Čáslavské na olympijských hrách v Tokiu v roce 1964 a v Mexiku v roce 1968. Na základě analýzy těchto článků je porovnán mediální obraz těchto vítězství v obou sledovaných obdobích mezi sebou i v jednotlivých sledovaných denících. Mediální obraz je také zasazen do dobových souvislostí, zejména je pak sledováno jeho využití k politické propagandě.

Mezi zkoumané deníky, které práce analyzuje, patří Rudé právo: Orgán Ústředního výboru Komunistické strany Československa, Lidová demokracie: Orgán Československé strany lidové a Mladá fronta: Deník mladých lidí. Sledované období bylo stanoveno vždy na týden před a dva týdny po olympijských hrách. Analýza článků se zabývá jak obsahem, tak částečně i použitým jazykem.

Abstract

Bachelor theses *Comparison of Olympic victories of Věra Čáslavská in contemporary press* is focused on analysis of newspaper articles concerning Olympic victories of Věra Čáslavská on the Olympic Games in Tokio in 1964 and in Mexico in 1968. Based on the analysis of these articles media image of these victories is compared in both of the monitored periods as well as in the monitored daily newspaper. Media image is also put into period context, observed is especially its use for political propaganda.

Among analysed newspaper belongs Rudé právo: Orgán Ústředního výboru Komunistické strany Československa, Lidová demokracie: Orgán Československé strany lidové and Mladá fronta: Deník mladých lidí. Monitored period was set on the week before and two weeks after Olympic Games. Analysis of articles contains their content as well as the language used.

Klíčová slova

olympijské vítězství, Věra Čáslavská, olympijské hry, totalitní média, Československo, sportovní žurnalistika

Keywords

Olympic victory, Věra Čáslavská, Olympic Games, totalitarian media, Czechoslovakia, sports journalism

Rozsah práce: 133 833 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 5. 1. 2015

Adéla Rybářová

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: RYBÁŘOVÁ ADÉLA	Razítko podatelny: Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd Došlo dne: 26-04-2013 -1- Číslo: 3225 Příloh: _____ Štampatura: _____ Přiděleno: _____
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2010	
E-mail diplomantky/diplomanta: rybarova.adel@gmail.com	
Studijní obor/forma studia: MEDIÁLNÍ STUDIA/KS	
Předpokládaný název práce v češtině: SROVNÁNÍ ZOBRAZENÍ OLYMPIJSKÝCH VÍTĚZSTVÍ VĚRY ČASLAVSKÉ V DOBOVÉ TISKU	
Předpokládaný název práce v angličtině: COMPARATION OF VERA CASLAVSKA'S OLYMPIC VICTORIES MEDIA IMAGES IN THE CONTEMPORARY PRESS	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí) LS 2013/2014	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Tato práce se zabývá popisem mediálního obrazu vítězství Věry Čáslavské ve sportovní gymnastice na olympijských hrách v roce 1964 v Tokiu, kde získala zlaté medaile ve víceboji, na přeskoku a kladině a v roce 1968 v Ciudad de Mexico, kde vyhrála ve víceboji, na bradlech, prostných a přeskoku. Rozebírá, jak o těchto úspěších československé gymnastky informovaly tři vybrané tituly denního tisku, a to Rudé právo, Lidová demokracie a Mladá fronta. Hlavním cílem práce je nejenom popis zobrazení obou událostí v dobovém tisku, ale zejména jejich vzájemné porovnání mezi sebou a jejich zasazení do dobových souvislostí v letech 1964 a 1968.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod – zdůvodnění výběru tématu, aktuálnost tématu, úvod do problematiky 2. Cíle a úkoly – popis cílů bakalářské práce a úkolů nutných k jejich dosažení	

3. Teoretická část

3.1 – Věra Čáslavská – představení Věry Čáslavské a jejích sportovních úspěchů

3.2 – Charakteristika doby – popis dobového kontextu mezi lety 1964 a 1968 a nejdůležitějších událostí

3.3 – Představení vybraných titulů denního tisku – krátké představení Rudého práva, Lidové demokracie, Mladé fronty

4. Metodologie práce – popis výzkumu, způsobu vyhodnocování dat, časového rámce výzkumu, popis použitých metod výzkumu

5. Mediální obraz olympijských vítězství v denním dobovém tisku

5.1 – Olympijské hry 1964 – mediální obraz vítězství Věry Čáslavské na olympijských hrách v Tokiu

5.2 – Olympijské hry 1968 – mediální obraz vítězství Věry Čáslavské na olympijských hrách v Mexiku

5.3 – Porovnání mediálních obrazů vítězství Věry Čáslavské – srovnání obou dvou mediálních obrazů a jejich porovnání s dobovým kontextem

6. Diskuze – zhodnocení výsledků, zamyšlení se nad výsledky

7. Závěr

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Rudé právo v letech 1964 a 1968

Lidová demokracie v letech 1964 a 1968

Mladá fronta v letech 1964 a 1968

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Komparativní analýza

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BLAŽEK, Vratislav. Věra Čáslavská. [1. vyd.]. Praha: Olympia, 1968, 66 s.

- vyprávění o slavné československé gymnastce a její cestě za úspěchy, které je proloženo fotografiemi a rozhovory

BUREŠ, Karel a Oldřich ŽURMAN. Tokio 1964: XVIII. olympijské hry. [1. vyd.]. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1965, 208 s.

- publikace popisující XVIII. olympijské hry v japonském Tokiu, představuje olympijské vítěze a jejich úspěchy, včetně Věry Čáslavské

ČÁSLAVSKÁ, Věra. Cesta na Olymp. Praha: Mladá fronta, 1972, 169 s.

- autobiografická publikace, které popisuje cestu Věry Čáslavské až k úspěchu na olympijských hrách 1968 v Mexiku

KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2012, 241 s., [48] s. obr. příl. ISBN 978-80-204-2630-7.

- biografická publikace, která popisuje život nejslavnější československé gymnastky, která vyšla u příležitosti jejích 70. narozenin

KURLANSKY, Mark. *1968: rok, který otřásl světem*. Praha: Slovart, 2007, 488 s. ISBN 978-80-7391-026-6.

- publikace popisující nejdůležitější události roku 1968, včetně událostí vedoucích k invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa

PACINA, Václav a Oldřich ČERVINKA. *Mexická dramata*. [1. vyd.]. Praha: Čs. novinář, 1968, 167 s.

- reportáže, které popisují události odehrávající se v olympijské vesnici při olympiádě 1968 v Ciudad de Mexico

SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

- publikace uvádějící do způsobu rozborů mediovaných sdělení a zpravodajství

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

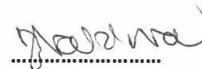
DUŠEK, Petr. *Hrdina v totalitních médiích: srovnávací analýza olympijských vítězství Emila Zátopka (1948, 1952)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 124 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ondřej Zamazal.

HOUZAR, Petr: *Sportovci jako hrdinové – konstrukce a vývoj obrazu českých olympijských medailistů*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. 103 s. Vedoucí práce Otakar Šoltys.

VELIKOVSKÁ, Tereza. *Srovnávací analýza pojetí olympijských vítězství Emila Zátopka a Věry Čáslavské v dobovém tisku*. Praha, 2011. 95 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

V Praze dne 27.4.2013

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
CEBE JAN	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD	2
1 VĚRA ČÁSLAVSKÁ	3
2 OLYMPIJSKÉ HRY 1964 A 1968	10
2.1 TOKIO 1964	10
2.2 MEXIKO 1968	12
3 UDÁLOSTI LET 1964 A 1968	15
3.1 ROK 1964	15
3.2 ROK 1968	17
4 MEDIÁLNÍ OBRAZ OLYMPIJSKÝCH VÍTĚZSTVÍ VĚRY ČÁSLAVSKÉ V DENNÍM TISKU	20
4.1 METODOLOGIE PRÁCE.....	20
4.2 OLYMPIJSKÉ HRY V TOKIU 1964.....	20
4.2.1 <i>Rudé právo</i>	20
4.2.2 <i>Mladá fronta</i>	25
4.2.3 <i>Lidová demokracie</i>	28
4.3 OLYMPIJSKÉ HRY V MEXIKU 1968.....	33
4.3.1 <i>Rudé právo</i>	33
4.3.2 <i>Mladá fronta</i>	37
4.3.3 <i>Lidová demokracie</i>	43
4.4 POROVNÁNÍ MEDIÁLNÍCH OBRAZŮ	50
ZÁVĚR	53
SUMMARY	54
POUŽITÉ ZDROJE	55
SEZNAM ČLÁNKŮ	57

Úvod

Věra Čáslavská není jen jednou z nejúspěšnějších sportovkyň v dějinách českého sportu, ale zanechala nesmazatelnou stopu i ve sportu světovém. Se ziskem sedmi zlatých a čtyř stříbrných medailí ze tří po sobě jdoucích olympiád, kterých se zúčastnila, je jednou z nejúspěšnějších sportovkyň všech dob. V oblasti sportu zůstala i po ukončení sportovní kariéry jako trenérka a později i funkcionářka, když byla předsedkyní Českého olympijského výboru a následně i členkou Mezinárodního olympijského výboru. Tato práce se věnuje mediálnímu obrazu jejích vítězství.

Důvodem pro volbu tohoto tématu byl můj již dlouhotrvající zájem o oblast sportu a s tím související sportovní žurnalistikou. Nápad zaměřit se na mediální obraz nějaké významné události pochází z jedné z mých předchozích seminárních prací. Výběr Věry Čáslavské a jejích vítězství byl pak důsledkem mé aktivní gymnastické činnosti a zájmem o tento sport.

Hlavním cílem této bakalářské práce je srovnání zobrazení olympijských vítězství Věry Čáslavské v dobovém tisku. Konkrétně se jedná o její olympijská vítězství na hrách v Tokiu v roce 1964 a v Mexiku v roce 1968. Dílčím cílem je také představení Věry Čáslavské. Pro realizaci stanovených cílů je třeba splnit některé dílčí úkoly. Nejprve je třeba prostudovat literaturu týkající se zkoumaného tématu a na jejím základě představit osobu Věry Čáslavské, stručně popsat olympijské hry, na kterých jsou její úspěchy zkoumány a krátký přehled událostí odehrávajících se ve sledovaných letech v Československu. V praktické části práce bude nejprve krátce popsána metodologie využitá k dosažení cílů práce. Dále následuje rozbor jednotlivých článků zmiňující Věru Čáslavskou ve sledovaném období kolem olympijských her v roce 1964 a 1968 ve třech titulech denního tisku, kterými pro tuto bakalářskou práci jsou Rudé právo: Orgán Ústředního výboru Komunistické strany Československa dostupný z online archivu Akademie věd a Lidovou demokracii: Orgán Československé strany lidové spolu s Mladou frontou: Deníkem mladých lidí, které byly dostupné k nahlédnutí v Národní knihovně na mikrofilmu. Následně jsou porovnány mediální obrazy zjištěné z rozboru článků z obou sledovaných let a tyto obrazy jsou mimo jiné zasazeny i do dobových souvislostí. Rozdíl finální verze práce od struktury předpokládané v tezích je diskutován v Závěru.

1 Věra Čáslavská

Věra Čáslavská se narodila 3. května 1942 v Praze. Kromě ní v pražském Karlíně její rodiče vychovávali ještě dvě starší sestry Hanu a Evu, a od roku 1945 i bratra Václava.¹ Její všestranné pohybové nadání se projevovalo již od dětství. Spolu se svými sestrami od předškolního věku navštěvovala hodiny baletu.² Od sedmi let jí uchvátilo krasobruslení, kdy chtěla následovat tehdejší krasobruslařskou hvězdu Barbaru Scottovou. U krasobruslení však nezůstala.³ Začátkem její gymnastické kariéry byl rok 1957, kdy vystupovala s baletní školou Borise Milce v televizním pořadu. Součástí pořadu byla také slavná gymnastka Eva Bosáková, kterou Věřina matka požádala, aby se na její talentovanou dceru podívala. Eva Bosáková v mladé dívce viděla ohromný potenciál a navrhla paní Čáslavské, aby svou dceru přivedla do její tělocvičny, bývalé Ymky na Poříčí.⁴ Od té doby začala Věra Čáslavská trénovat nepravidelně s Bosákovou, a v její nepřítomnosti i sama. Protože byla dosud zvyklá spíše na ladný a švihový pohyb, musela se začít zlepšovat i po jiných stránkách nutných pro sportovní gymnastiku. Důležitá byla kondiční stránka, posilování nohou i rukou a trénink běhu.⁵ Již od začátku preferovala ze všech čtyř ženských disciplín prostná, která se podobala její předchozí sportovní činnosti v baletu a krasobruslení. Právě i díky těmto zkušenostem přinesla do svých sestav mnoho nových a originálních prvků.⁶ V průběhu roku 1957 se pak ujal jejího tréninku na bradlech a přeskoků trenér Houdek, který trénoval Evu Bosákovou.⁷

Rok od jejího setkání se sportovní gymnastikou už závodila jako nejmladší účastnice na mistrovství světa v Moskvě. Dosáhla zde na svou první významnou medaili, když se jako členka družstva československých gymnastek umístila na druhém místě. V soutěži jednotlivkyň se dostala na velmi dobré osmé místo.⁸ Po moskevském světovém šampionátu začala trénovat pod trenérem Vladimírem Prorokem.⁹ Na mistrovství republiky ve stejném roce se umístila na druhém místě za Evou Bosákovou.

¹ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2012, [48] s. obr. příl. ISBN 978-802-0426-307. s. 11

² Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/www/sportovec/1376--vera-caslavska>

³ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 23

⁴ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 26

⁵ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 34

⁶ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 45

⁷ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 40

⁸ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

⁹ KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 45

V následujícím roce obsadila druhé místo na všech čtyřech nářadích a ve víceboji dosáhla na bronzovou medaili. V Krakově na mistrovství Evropy poprvé dosáhla na zlatou medaili, když vyhrála soutěž na kladině. Obsadila také druhé místo na přeskoku.¹⁰

Gymnastiku trénovala ve svém volném čase. Po dokončení osmiletého vzdělání nastoupila v pouhých čtrnácti letech do zaměstnání. Po večerech studovala večerní hospodářskou školu pro pracující. Od roku 1958 do roku 1963 byla zaměstnána jako písařka ve Státním ústavu Projekta v pražských Holešovicích, poté dostala místo na ÚV ČSTV. Vedle toho se také rozhodla dodělat si maturitu na jedenáctileté střední škole ve Štěpánské ulici.¹¹

První olympijské hry, kterých se Věra Čáslavská zúčastnila, byly Hry XVII. olympiády v Římě. Československou gymnastku provázely během závodů zdravotní problémy a únava, na své vysoké ambice tak v Římě nedosáhla. Obhájila své pozice z mistrovství světa, tedy druhé místo v soutěži družstev a osmé místo v soutěži jednotlivkyň. Ve finále na kladině se umístila na šestém místě. Příliš se jí nedařilo ani na následujícím mistrovství Evropy, kde ve víceboji sice vybojovala bronzovou medaili, pokazila však svá cvičení zejména na kladině, ale také na bradlech a přeskoku.¹²

Do světové gymnastické špičky se Věra Čáslavská zapsala na světovém šampionátu v Praze v roce 1962. Zlatou medaili získala v přeskoku, stříbrné medaile ve víceboji jednotlivkyň i družstev a bronz vybojovala na prostných. Mistrovství Evropy 1963 v Paříži se kvůli bloku účasti ze strany států východního bloku neúčastnila, ale všechna její příprava směřovala ke Hráům XVIII. olympiády v Tokiu.¹³

Na tokijské olympiádě, která se konala v roce 1964, nedosáhla jen nesmírných sportovních úspěchů, ale také se stala oblíbencem diváků jak přímo v Japonsku, tak i u televizních obrazovek. Zlatou olympijskou medaili vybojovala ve víceboji jednotlivců, kdy se jí poprvé podařilo porazit obávané sovětské gymnastky Latyninovou a Astachovovou.¹⁴ Japonské noviny den po vítězství Čáslavské ve víceboji nešetřily slovy chvály. V listu Jomiuri bylo napsáno: „Československá plavovláska Věra Čáslavská sesadila ve středu v noci z olympijského trůnu Larissu Latyninovou.“ Japan Times uvedly: „Když cvičila, bylo naprosté ticho. To se ještě nestalo při žádném olympijském

¹⁰ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹¹ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹² Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹³ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹⁴ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

závodě. *Cvičení Čáslavské bylo dynamické a vzrušující, sestavy Latyninové chladně elegantní.*¹⁵ Další dvě prvenství přidala na kladině a na přeskoku. Od soupeřek se odlišovala zejména svými originálními prvky, jako je například kolenotoč na kladině. Jediným prvkem je také kombinace s dvojným obratem na bradlech, kdy se závodnice odpoutá od horní žerdi, otočí se ve vzduchu kolem své osy a opět se chytí bradel. Cvik popsala: *„Tato kombinace je schválně rafinovaně vymyšlená a je v ní moment překvapení, skoro až úleku, že spadnu. Ale neleká se jen obecnost. Nejvíc se lekám já. Dvojný obrat vyžaduje naprosté soustředění, orientaci v prostoru a rozhodnost.*“¹⁶ Tento prvek oslnil ve víceboji, ale ve finálové sestavě na bradlech ji zradil a Čáslavská skončila pátá. Nepovedlo se jí ani finále na prostných, ve kterém skončila dokonce šestá. Čtvrtou olympijskou medailí, kterou v Japonsku získala, bylo stříbro v týmové soutěži, kde československé gymnastky zaostaly jen za sovětským družstvem.¹⁷

Ve skvělých výkonech pokračovala i v období mezi olympiádami. Po tokijské olympiádě došlo u Čáslavské ke změně trenéra, kdy místo pod Vladimírem Prorokem začala trénovat pod reprezentační trenérkou Matlochovou, která upřednostňovala fyzickou přípravu a formálnější vztah trenér - svěřenec.¹⁸ Na mistrovství Evropy v roce 1965 v Sofii zvítězila ve finále na všech nářadích i ve víceboji. Na dortmundském mistrovství světa v roce 1966 vyhrála soutěž ve víceboji a přeskoku. Kvůli rozhodčím, kteří upřednostnili na prostných a kladině sestavy její největší rivalky, sovětské gymnastky Nataši Kučinské, brala v těchto disciplínách stříbrné medaile. Na bradlech chybovala a skončila až na čtvrtém místě. Dařilo se ale družstvu československých gymnastek, kterým se konečně podařilo porazit své sovětské soupeřky v týmové soutěži. Na evropském šampionátu v Amsterdamu v roce 1967 však opět potvrdila svou nadvládu, když zvítězila ve víceboji i na všech nářadích, tedy na prostných, kladině, bradlech a přeskoku.¹⁹

Čáslavská byla pilnou, pracovitou a talentovanou gymnastkou, jak uvedla v rozhovoru uvedeném v knize Věra Čáslavská Vratislava Blažka, její denní tréninková dávka se skládala z šedesáti přemetů vpřed i vzad, deseti piruet, dvaceti dálkových skoků, deseti špagátů a deseti závěrečných salt, a to jen na kladině. Poté následovaly tři

¹⁵ BUREŠ, Karel a Oldřich ŽURMAN. *TOKIO 1964: XVIII. olympijské hry*. Vyd. 1. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1965, s. 97

¹⁶ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹⁷ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

¹⁸ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 69

až čtyři volné sestavy na bradlech, potom dvakrát volná prostná, a nakonec na přeskoku patnáct jamašitů.²⁰ Mimo sportovní píli to byla ale i velmi skromná osoba, která udržovala přátelské vztahy jak se svými kolegyněmi z družstva, tak se svými soupeřkami.²¹ Zajímala se i o společenské dění, což se projevilo zejména v roce 1968, kdy podepsala výzvu Dva tisíce slov, čímž podpořila společenské změny probíhající v té době v Československu. Po vpádu sovětských vojsk do Československé socialistické republiky v srpnu roku 1968 jí hrozilo možné zatčení kvůli jejím politickým postojům. Před politickými hrozbami se uchýlila do horské vesnice. Připojit se k československému olympijskému týmu jí bylo dovoleno až několik týdnů před mexickou olympiádou.²² V době skrývání se udržovala ve formě cvičením v přírodě, kdy náradí bylo nahrazeno stromy, sestavy na prostná si nacvičovala na louce.²³

Na změnu poměrů po okupaci země vojsky Varšavské smlouvy chtěla reagovat na nadcházející olympiádě. Utlačovanou zemi plánovala podpořit úspěchem na nadcházejících Hrách XIX. olympiády, které se odehrávaly dva měsíce po příjezdu sovětské armády. Vyjádřila se: „*Obětovala bych všechny své dosavadní medaile za letošní vítězství. Protože nebojujeme jen za sebe, ale za nás za všechny. A naši lidé si zaslouží vítězství.*“²⁴

Na mexické olympiádě se Věra Čáslavská plánovala rozloučit se svou bohatou gymnastickou kariérou a chtěla se na ní představit jako úplně jiná závodnice, než na té tokijské. Prošla mnoha proměnami, zhubla, změnila účes a předělala všechny volné sestavy s mnoha originálními prvky. Trénovala pět hodin každý den.²⁵ Stejně jako v Tokiu, i v Mexiku byla Čáslavská oblíbenkyní místních diváků, kteří její vystoupení podporovali pokřikem: „*Vera, vera, ra, ra, ra.*“ Olympijské boje zahájila velmi úspěšně, když i přes podhodnocení své sestavy na kladině dominovala ve víceboji jednotlivkyň a dosáhla tak na svou první zlatou medaili na této olympiádě. Blízko dalšímu zlatu byla s československým týmem i v soutěži ve víceboji družstev, ale na konec o 65 setin bohu podlehly sovětskému družstvu. Kromě finále na kladině, kdy dali rozhodčí opět přednost sestavě sovětské reprezentantky Kučinské, Čáslavská ovládla finálové boje na

¹⁹ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

²⁰ BLAŽEK, Vratislav. *Věra Čáslavská*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1968. s. 17

²¹ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

²² Věra Čáslavská. *Encyclopaedia Britannica* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/98012/Vera-Caslavska>

²³ Vera Čáslavská. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/vera-caslavska>

²⁴ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

²⁵ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 75

přeskoku a bradlech.²⁶ Na přesvědčivé vítězství vypadalo i její počínání na prostných. Díky dodatečné změně výsledků ve finále na tomto náradí se Čáslavská o první místo musela podělit se sovětskou reprezentantkou Larisou Petrikovou. Při vyhlášení výsledků během hraní sovětské hymny československá gymnastka sklonila a odvrátila hlavu, čímž tiše, ale efektivně protestovala proti domácí situaci. Stala se hrdinkou olympiády a později v roce 1968 byla vyhlášena nejlepší sportovkyní světa.²⁷

Mimo sportovní úspěchy se důležité věci změnily i v osobním životě Věry Čáslavské. Po skončení olympijských bojů se v Mexiku provdala za československého reprezentanta Josefa Odložila. Úřední sňatek proběhl 26. října 1968 v rezidenci československého velvyslance. Svatba poté pokračovala v katedrále na náměstí Zocalo v hlavním městě Mexika, před kterou na novomanžele čekalo na padesát tisíc přihlížejících.²⁸ Později se jim narodily dvě děti, v roce 1969 dcera Radka a v roce 1974 syn Martin.²⁹

Když začalo nadšení z jejích olympijských vítězství pomalu opadat, dostala se opět do napjatého vztahu s politickým režimem v Československu. První problém přišel, když se rozhodla napsat svou knihu *Cesta na Olymp*. Ta sice po několika odkladech překvapivě v roce 1972 vyšla, oproti původní verzi byla ale zkrácena poté, co prošla cenzurou, a i když se původní náklad ihned prodal, nebyly povoleny reedice ani dotisk.³⁰ V následujících letech Čáslavské prakticky nebyly povoleny žádné výjezdy za hranice, i když nabídek na různá vystoupení a semináře bylo mnoho. Výjimkou byla její účast na olympiádě v Mnichově v roce 1972, kam byla oficiálně pozvána Mezinárodním olympijským výborem.³¹ Kvůli svému počínání v roce 1968 byla počátkem 70. let vyloučena z tělovýchovné organizace. V tomto období se jí podařilo dostudovat Fakultu tělesné výchovy a sportu na Karlově univerzitě v Praze.³²

Od roku 1974 se mohla věnovat trénování. Nejprve trénovala mladé gymnastky Sparty Praha, musela tak však činit potají.³³ Později, v letech 1979 až 1981, byla pozvána trénovat v Mexiku. Za povolením odcestovat do země, kde zažila své největší sportovní úspěchy, stála domluva mezi Mexikem a Sovětským svazem o dodávce uhlí

²⁶ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

²⁷ Vera Caslavska. *International Gymnastics Hall of Fame* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: http://www.ighof.com/honorees/1998_Vera_Caslavska.php

²⁸ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 96

²⁹ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 231

³⁰ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 110

³¹ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 112

³² Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

³³ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 127

na Kubu výměnou za Čáslavskou. Spolu s bývalou československou reprezentantkou dostala povolení jet i celá její rodina. Mimo trénování mladých gymnastek také vzdělávala trenéry a v přímém televizním přenosu předcvičovala.³⁴ V Mexiku se vystupňovaly problémy mezi manželi Odložilovými, které po několika letech odděleného života skončily v roce 1988 rozvodem.³⁵

Během 70. a 80. let se pohybovala mimo veřejný život, do kterého znovu vstoupila až po roce 1989. Když byl Václav Havel zvolen prezidentem republiky, stala se v roce 1990 jeho poradkyní v oblasti sociálních otázek a sportu, později v roce 1991 se stala i jeho asistentkou. Po ustavení Československého olympijského výboru v roce 1990 se stala jeho předsedkyní. V této funkci pokračovala i po obnovení Českého olympijského výboru v prosinci roku 1992, ve které setrvala po následující čtyři roky. Jeho čestnou předsedkyní je od roku 1996. Od roku 1995 byla také členkou Mezinárodního olympijského výboru za Českou republiku, kterou zastupovala až do roku 2001.³⁶

Během svého života získala mnoho ocenění. V roce 1989 získala Cenu Pierra de Coubertina od Mezinárodního výboru pro fair play působícího při UNESCO. V listopadu 1991 obdržela od Mezinárodního olympijského výboru Olympijský řád.³⁷ Ve stejném roce byla uvedena do Mezinárodní sportovní síně slávy a v roce 1998 byla uvedena do Mezinárodní gymnastické síně slávy.³⁸ V roce 2010 byla také vyznamenána japonským Řádem vycházejícího slunce.³⁹

³⁴ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 134

³⁵ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 145

³⁶ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

³⁷ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

³⁸ Vera Caslavka. *Maps of World* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.mapsofworld.com/olympics/great-olympians/gymnastics/vera-caslavska.html>

³⁹ KOSATIK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. s. 231

Následující tabulky shrnují výsledky Věry Čáslavské na olympijských hrách a také její medailové úspěchy na mistrovství světa.

Disciplína	Umístění	Olympijské hry (OH)
Víceboj	1.	LOH 1968 Mexiko
Přeskok	1.	LOH 1968 Mexiko
Bradla	1.	LOH 1968 Mexiko
Prostná	1.	LOH 1968 Mexiko
Víceboj	1.	LOH 1964 Tokio
Přeskok	1.	LOH 1964 Tokio
Kladina	1.	LOH 1964 Tokio
Víceboj družstva	2.	LOH 1968 Mexiko
Kladina	2.	LOH 1968 Mexiko
Víceboj družstva	2.	LOH 1964 Tokio
Víceboj družstva	2.	LOH 1960 Řím
Bradla	5.	LOH 1964 Tokio
Prostná	6.	LOH 1964 Tokio
Kladina	6.	LOH 1960 Řím
Víceboj	8.	LOH 1960 Řím

Tabulka č. 1: Umístění Věry Čáslavské na OH⁴⁰

Disciplína	Umístění	Mistrovství světa (MS)
Víceboj	1.	MS 1966 Dortmund
Přeskok	1.	MS 1966 Dortmund
Přeskok	1.	MS 1962 Praha
Prostná	2.	MS 1966 Dortmund
Kladina	2.	MS 1966 Dortmund
Víceboj	2.	MS 1962 Praha
Prostná	2.	MS 1962 Praha

Tabulka č. 2: Medailová umístění Věry Čáslavské na MS⁴¹

2 Olympijské hry 1964 a 1968

2.1 Tokio 1964

V roce 1964 se Hry letní olympiády poprvé uskutečnily na asijském kontinentě, když bylo jejich pořádání přiděleno Tokiu. Tokio mělo být místem konání her již v roce 1948, ale vzhledem k Japonsko-Čínské válce se jejich pořádání muselo vzdát. Úspěšná kandidatura na Hry XVIII. olympiády pak definitivně potvrdila znovupřijetí Japonska do Společenství národů po jeho prohře ve Druhé světové válce. Změna přístupu organizačního výboru v přístupu ke hrám byla pozorovatelná již v přípravné fázi. Byly postaveny všestranně vybavené nejmodernější haly a stadiony, z nichž některé byly označeny za vynikající architektonická díla, zejména plavecká hala a hala určená soutěžím v judu připomínající starou chrámovou budovu. Do vylepšení tokijské infrastruktury bylo v přepočtu investováno 7,6 miliard marek.⁴²

V období od 10. do 24. října se v olympijských bojích utkalo celkem 5151 sportovců ve 25 sportech rozdělených do 63 disciplín.⁴³ Na program Her letní olympiády byly přidány dva nové sporty – tradiční japonský sport mužské judo a mužský i ženský volejbal, který se tak stal prvním ženským týmovým sportem v programu v celé historii Olympijských her.⁴⁴ Ženy se celkově účastnily sedmi sportů – atletiky, kanoistiky, volejbalu, plavání, skoků do vody, sportovní gymnastiky a šermu. Olympijské hry se konaly bez účasti sportovců z Jihoafrické republiky, kterým byla účast pozastavena do doby, kdy ze sportu v zemi zmizí apartheid.⁴⁵

Československá socialistická republika byla zastoupena 107 sportovci, kteří vybojovali celkem 14 medailí a v neoficiálním hodnocení národů se tak umístila na desátém místě. Tři zlaté medaile získala sportovní gymnastka Věra Čáslavská ve víceboji, přeskoku a na kladině. Další československé nejcennější kovy přidali Hans Zdražila ve vzpěračské kategorii do 75 kilogramů a Jiří Daler v cyklistickém stíhacím závodě. O stříbrné medaile se zasloužili Ludvík Daněk v hodů diskem, Jiří Kormaník

⁴⁰ Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

⁴¹ Vera Caslavka. *International Gymnastics Hall of Fame* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: http://www.ighof.com/honorees/1998_Vera_Caslavska.php

⁴² *Kronika olympijských her 1896-1996*. Překlad Jesika Poberová. Praha: Fortuna Print, 1996, ISBN 80-858-7353-2. s. 111

⁴³ TOKYO 64. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/olympiada/33--tokio-1964>

⁴⁴ TOKYO 1964. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/tokyo-1964-summer-olympics>

v řecko-římském zápase do 87 kilogramů, Josef Odložil na 1500 metrové trati, družstvo gymnastek ve víceboji družstev, a také československé volejbalové a fotbalové družstvo. Bronzové medaile pro Československou socialistickou republiku získali Lubomír Nácovský v rychlopalné pistoli, veslařská osma mužů a mužský dvojskif.⁴⁶

Během slavnostního zahájení se snažil organizační výbor spojit tradici s modernou. Jako symbol míru a pocta obětem války byl jako poslední běžec olympijské štafety vybrán Jošinoro Sakai, který se narodil 6. srpna 1945, tedy v den, kdy byla na Hirošimu svržena atomová bomba. V průběhu ceremoniálu pořadatelé vypustili nad stadion tisíce holubic.⁴⁷ Olympijská myšlenka byla propagována také později v průběhu her, kdy byla udělena vůbec první cena fair play. Obdrželi jí švédští jachtaři Lars Gunnar Käll a Stig Lennart Käll, kteří odstoupili z vlastního závodu, aby pomohli dvěma dalším účastníkům, jejichž loď se potopila.⁴⁸

Nejúspěšnějším sportovcem her se stal americký plavec Don Schollander, který získal dohromady 4 zlaté medaile. Mezi nejlepší účastníky Her XVIII. olympiády se zařadila také sovětská gymnastka Larisa Latyninová, která na konci své kariéry získala zlato ve víceboji družstev i na prostných, stříbrné medaile ve víceboji jednotlivkyň a na přeskoku a bronz na kladině a bradlech. Celkově tak za svou kariéru získala 18 olympijských medailí. Dalším z úspěšných sportovních gymnastů tokijské olympiády byl japonský gymnasta Endo, který zvítězil ve víceboji družstev i jednotlivců a na hrazdě, a také přidal stříbrnou medaili na prostných. Mezi nejvšestrannější sportovce se zařadila britská reprezentantka Mary Randová, která vyhrála závod ve skoku dalekém, stříbro v pětiboji a bronz ve štafetě na 4 x 100 metrů a sovětská atletka Tamara Pressová svým vítězstvím v koulařské soutěži i v hodů diskem. Australské plavkyni Dawn Fraserové se podařilo zvítězit v olympijském závodě na 100 metrů volným způsobem již na třetích hrách letní olympiády. Etiopskému běžci Bikilovi se jako prvnímu maratonskému běžci v historii podařilo obhájit titul olympijského šampiona.⁴⁹ Celkově bylo na Hrách XVIII. olympiády překonáno 35 světových rekordů.⁵⁰

Co se týče technického zajištění her, v roce 1964 se naposledy konaly atletické olympijské závody na trati pokryté škvárou. Tokijské hry byly také poslední, na kterých

⁴⁵ FASSATI, Miloš [ed.]. *Malá encyklopedie olympijských her*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1982, s. 329

⁴⁶ TOKYO 64. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

⁴⁷ *Kronika olympijských her 1896-1996*. s. 111

⁴⁸ TOKYO 1964. *Official website of the Olympic Movement* [online].

⁴⁹ *Kronika olympijských her 1896-1996*. s. 111

⁵⁰ FASSATI, Miloš [ed.]. *Malá encyklopedie olympijských her*. s. 329

se čas oficiálně měřil pomocí ručních stopek. Vývoj nových technologií se promítl do soutěže ve skoku o tyči, kde byla poprvé použita tyč ze skelné vaty.⁵¹

2.2 Mexiko 1968

Rok 1968 byl velmi významný z politického hlediska. Čínská lidová republika byla uprostřed kulturní revoluce, uvolňování poměrů v Československé socialistické republice bylo přerušeno invazí vojsk Varšavské smlouvy, ve Francii probíhaly studentské demonstrace, ve Spojených státech amerických se konaly demonstrace za mír a občanské svobody a protesty se nevyhnuly ani pořadatelské zemi, kde se revoluční rok projevil stávkou učitelů a studentů pořádatelkami velké protestní akce, které musely být tvrdě až krvavě potlačeny policií a armádou.⁵² Další událostí spojenou s politikou, která ovlivnila průběh her, byla situace jihoafrických atletů. Ti se měli znovu po osmi letech účastnit olympijských bojů, ze kterých byla země vyloučena kvůli politice apartheidu. Kvůli hrozícímu bojkotu své účasti ze strany 40 afrických zemí, pokud budou sportovci Jihoafrické republiky na hry připuštěni, byl Mezinárodní olympijský výbor jejich účast nucen opět odvolat. Sociální problémy v metropoli byly v kontrastu s vysokými náklady na pořádání her, což také přidalo k diskuzím a napětí spojenými s mexickou olympiádou.⁵³ Politické protesty se nevyhnuly ani průběhu olympiády. Postarali se o ně američtí sprinteri Tommie Smith a John Carlos při vyhlášení výsledků běhu na 200 metrů, kteří zdvihnutím pěstí v černých rukavicích demonstrovali sympatie k radikálnímu hnutí bojujícímu za rovnoprávnost černé rasy Black Power. Za svůj čin byli vyhoštěni z olympijské vesnice a posláni domů.⁵⁴

V hlavním městě Mexika se olympijské hry odehrávaly od 12. do 27. října. Her XIX. olympiády se účastnilo 5516 sportovců, kteří závodili ve 26 sportech, které byly rozděleny do 172 disciplín.⁵⁵ Ženy opět soutěžily v sedmi olympijských sportech a mohly závodit ve třech dalších – jachtingu, jezdectví a střelbě – společně s muži.⁵⁶

⁵¹ TOKYO 1964. *Official website of the Olympic Movement* [online].

⁵² MEXIKO 1968. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/mexico-1968-summer-olympics>

⁵³ *Kronika olympijských her 1896-1996*. s. 121

⁵⁴ MEXIKO 1968. *Official website of the Olympic Movement* [online].

⁵⁵ MEXIKO 68. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16].

Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/olympiada/35--mexiko-1968>

⁵⁶ FASSATI, Miloš [ed.]. *Malá encyklopedie olympijských her*. s. 337

V průběhu her bylo pokořeno 28 světových i mnoho olympijských rekordů.⁵⁷ Mezi nejzajímavější patří neuvěřitelný rekord 8,90 metru amerického skokana do dálky Boba Beamona, který nebyl dalších 23 let překonán. Královnou her se stala československá gymnastka Věra Čáslavská, která získala 6 olympijských medailí. Dalším úspěšným gymnastou byl Japonec Akinori Nakajama, který vyhrál soutěže na kruzích, bradlech, hrazdě i ve víceboji družstev. Úspěšná byla také teprve šestnáctiletá Debbie Meyerová, která vyhrála olympijské zlato v plavecké soutěži na 200, 400 i 800 metrů. Historicky první mexickou zlatou olympijskou medaili vybojoval plavec Felipe Muñoz na trati 200 metrů prsa. Americká sprinterka Wyomia Tyusová se stala první atletkou, co vyhrála běh na 100 metrů dvakrát.⁵⁸

Československá výprava měla na mexické olympiádě 122 zástupců, kteří získali dohromady 13 cenných kovů. Největší zásluhu na této medailové sbírce měla sportovní gymnastka Věra Čáslavská, která získala 4 zlaté medaile, a to na prostných, přeskoce, bradlech a ve víceboji jednotlivců. Dalšími olympijskými vítězi se stali Jan Kůrka ve střelbě libovolnou malorážkou vleže, Milena Duchková – Neveklovská ve skocích do vody z 10 metrové věže a Miloslava Rezková ve skoku do výšky. Na stříbrný stupínek za Československou socialistickou republiku vystoupala opět Věra Čáslavská, tentokrát samostatně v soutěži na kladině a spolu s týmem československých gymnastech ve víceboji družstev. Na bronzové medaile dosáhli Ludvík Daněk v hodů diskem, Petr Kment v řecko-římském zápase v kategorii do 87 kilogramů a Miroslav Zeman v kategorii do 52 kilogramů a bronzovou sbírku završilo volejbalové družstvo mužů.⁵⁹

I během Her XIX. olympiády se objevilo několik prvenství. Během slavnostního zahájení her poprvé přinesla na olympijský stadion olympijskou pochodeň žena, byla jí mexická atletka Enriqueta Basilia Sotel. Na atletických soutěžích byl poprvé použit jako povrch oválu syntetický materiál tartan. Zavedeny byly také povinné dopingové kontroly vítězů. Změnil se i způsob měření času. Atletické, cyklistické, veslařské, kanoistické, plavecké a jezdecké soutěže byly měřeny současně manuálně i elektronicky, ale jako oficiální se poprvé počítal čas elektronický. O první elektronicky změřený světový rekord se postaral v hodnotě 9,95 vteřiny americký sprinter Jim Hines.

⁵⁷ FASSATI, Miloš [ed.]. *Malá encyklopedie olympijských her*. s. 337

⁵⁸ *Kronika olympijských her 1896-1996*. s. 121

⁵⁹ MEXIKO 68. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online].

Richard Fosbury byl prvním skokanem do výšky, který použil k překonání laťky flop, čímž dosáhl na světový rekord 2,24 metru a zajistil tak revoluci ve skoku vysokém.⁶⁰

Zásluhu na velkém počtu překonaných rekordů během mexické olympiády měla především velmi vysoká nadmořská výška. Hlavní město Mexika se nachází v nadmořské výšce 2 300 metrů. Výhodou byla zejména ve výbušných disciplínách, jako jsou běhy na krátké vzdálenosti, skoky, hody nebo vzpírání. Problémem se naopak ukázala ve vytrvalostních disciplínách.⁶¹

⁶⁰ MEXIKO 1968. *Official website of the Olympic Movement* [online].

⁶¹ MEXIKO 1968. *Official website of the Olympic Movement* [online].

3 Události let 1964 a 1968

3.1 Rok 1964

V novoročním projevu prohlásil prezident Antonín Novotný, že: „*Plány mohou být sebekrásnější, jestliže však naši dělníci, naši rolníci, naše inteligence nejsou přesvědčeni o správnosti plánů, nic nedokážeme.*“⁶² Na konci ledna Národní shromáždění přijalo zákony o Československé televizi a Československém rozhlasu. Dne 26. února schválilo také nový občanský zákoník, který říkal, že základem občansko-právních vztahů je socialistické společenské zřízení, v němž jsou práva občanů v souladu se zájmy socialistické společnosti. Zákoník také upravoval osobní užívání bytů a pozemků a zavedl takzvanou občanskou výpomoc. V červnu proběhly volby do Národního shromáždění, Slovenské národní rady a národních výborů. Podle oficiální zprávy odevzdalo svůj hlas pro kandidáty Národní fronty 99,9% voličů.⁶³ Funkce Národního shromáždění byla posílena, když po předchozím souhlasu předsednictva ÚV KSČ přijal parlament usnesení, které určovalo, že komunistické instituce budou schvalovat jen politické zásady významných zákonů a konečnou podobu bude zpracovávat vláda a parlament. Později tohoto roku, dne 12. listopadu, byl Antonín Novotný znovuzvolen československým prezidentem.⁶⁴

Během roku skončila i propagandistická éra permanentního zlevňování, když se v únoru zvýšila cena masa, ryb a sýrů. Byla také změněna politika v oblasti důchodů, nízké důchody byly zvýšeny a vyšší progresivně zdaněny.⁶⁵ V srpnu proběhly oslavy 20. výročí Slovenského národního povstání v Banské Bystrici. Oslav se zúčastnila i vrcholná sovětská delegace, kterou vedl Nikita Chruščov. Na přelomu září a října se delegace československých katolických duchovních zúčastnila v Římě II. vatikánského koncilu.⁶⁶

Vnitřní spory mezi vedoucími představiteli státu a Komunistickou stranou Československa v dubnu vedly až k soudnímu řízení s Rudolfem Barákem, bývalým

⁶² *Kronika Českých zemí*. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 1999, 904 s. ISBN 80-861-4433-X., s. 788

⁶³ *Kronika Českých zemí*., s. 788

⁶⁴ ČAPKA, František. *Dějiny země koruny české v datech*. 1. vyd. Praha: Libri, 1998, 815 s. ISBN 80-859-8351-6., s. 717

⁶⁵ *Kronika Českých zemí*., s. 788

⁶⁶ BARTOŠ, Josef a Stanislava KOVÁŘOVÁ. *Data českých dějin: Od příchodu Slovanů do roku 2003*. Olomouc: ALDA, 2003. ISBN 80-85600-84-6, s. 204

ministrem vnitra. Nejvyšší vojenský soud ho odsoudil za údajné devizové přestupky.⁶⁷ V říjnu roku 1964 zahájily československé úřady vyšetřování a stíhání emigranta Pavla Tigrida pro trestný čin vlastizrady. Podle zprávy náčelníka StB se Tigrid od února 1948 zdržuje na různých místech v kapitalistických státech a aktivně se tam podílí na štvavé propagandě proti Československé socialistické republice.⁶⁸

S postupným uvolňováním politických poměrů v Československu souvisel také vznik nových literárních časopisů. Jejich cílem bylo rozšířit kulturní a společenský prostor a také přinášet informace ze světa. Tím se připojovaly k Literárním novinám, které se viditelně radikalizovaly a měly největší společenský ohlas. Prvním z těchto nových časopisů byl měsíčník Tvář, který se nejprve zaměřoval na generaci mladých. Postupně však začal zaplňovat volná místa jak v literatuře, tak ve společenských vědách. Jeho činnost byla zastavena v roce 1966. Na činnost Tváře pak navazoval časopis Sešity pro mladou literaturu.⁶⁹

V oblasti kultury stojí za zmínku vznik prvního českého muzikálového snímku Starci na chmelu v režii Ladislava Rychmana. V průběhu roku byly natočeny také filmy Miloše Formana Černý Petr a Konkurs nebo film Jaromila Jireše Křik. Rok 1964 z literárního pohledu obsahoval vydání Pábitelů a Tanečních hodin pro starší a pokročilé od Bohumila Hrabala, Veletrh splněných přání od Vladimíra Párala, Náhodného svědka od Jiřího Koláře nebo knižní sbírku písňových textů od Jiřího Suchého Klokočí. Svou činnost v tomto roce také zahájil Balet Praha.⁷⁰

Nejdůležitější sportovní událostí roku 1964 byly olympijské hry v Tokiu, které jsou podrobně rozebrány v jiných kapitolách této práce. Mimo tuto sportovní událost stojí za zmínku třetí vítězství sourozenců Romanových na mistrovství světa v tancích na ledě. Hokejovým mistrem republiky se stalo družstvo ZKL Brno a fotbalovým mistrem republiky se počtvrté stala Dukla Praha. Po patnácti letech také znovu vyhrál Závod míru československý cyklista, v roce 1964 jím byl Jan Smolík. Ludvík Daněk 2. srpna překonal světový rekord v hodu diskem a jako první se dostal za hranici 64 metrů, konkrétně měl jeho nový rekord hodnotu 64,55 metru. V květnu byl také zahájen prodej populárního automobilu Škoda 1000 MB.⁷¹

⁶⁷ BARTOŠ, Josef a Stanislava KOVÁŘOVÁ. *Data českých dějin: Od příchodu Slovanů do roku 2003.*, s. 203

⁶⁸ *Kronika Českých zemí.*, s. 789

⁶⁹ *Kronika Českých zemí.*, s. 789

⁷⁰ *Kronika Českých zemí.*, s. 788

⁷¹ *Kronika Českých zemí.*, s. 788

3.2 Rok 1968

Na začátku roku 1968 pokračovalo jednání ÚV KSČ z prosince předchozího roku. V lednu na něm byl prvním tajemníkem zvolen Alexandr Dubček. Tímto krokem vyvrcholily rozehrané boje o vedoucí stranické pozice, kdy úsilí početné skupiny reformních komunistů vedlo ke snaze potlačit vliv Novotného a jeho spolupracovníků. Konec února pak byl ve znamení oslav dvacátého výročí února 1948 v pražském Sjezdovém paláci a později na Staroměstském náměstí. V březnu byla vyslovena předsednictvem Národního shromáždění nedůvěra ministrovi vnitra a generálnímu prokurátorovi. Dne 22. března rezignoval na úřad prezidenta republiky Antonín Novotný, na jehož místo byl 30. března zvolen Ludvík Svoboda. Ve stejné době začaly také znovu vycházet Literární listy jako týdeník Československého svazu spisovatelů.⁷²

Proces takzvaného pražského jara pokračoval i v nadcházejících měsících. Nastupovali reformní politikové, poprvé voleni v tajných volbách, například nový premiér Oldřich Černík nebo nový předseda parlamentu Josef Smrkovský. Kromě personálních změn docházelo také ke změnám programovým. Dne 5. dubna byl přijat a zveřejněn Akční program KSČ, který měl otevřít prostor strukturálním změnám, komunistická strana měla mít i nadále vedoucí úlohu, přitom však měla být dodržována demokratická práva a svobody občanů a o vedoucí úlohu měla usilovat každodenní práci. Akční program také zdůrazňoval právo na svobodu informací. Postupně docházelo i k rehabilitacím protiprávně odsouzených i vězněných.⁷³

S nastalým vývojem v Československu nebyly spokojeny státy Varšavského paktu, zejména pak Sovětský svaz, ze kterých se začaly ozývat kritiky situace v ČSSR. Sovětský svaz chtěl po československých politicích přibrzdění vývoje v zemi. Následovala návštěva československého stranického a státního vedení v Moskvě, po kterém následovalo setkání ostatních státníků z východního bloku. Do Československa přiletěla osmičlenná delegace sovětského ministerstva národní obrany následovaná na konci května přesunem sovětských jednotek do ČSSR na cvičení armád Varšavské smlouvy.⁷⁴

Dne 27. června vyšel manifest 2000 slov, který chtěl podpořit volání po změnách. Jeho autorem byl Ludvík Vaculík a vyšel současně v Literárních listech, Mladé frontě,

⁷² *Kronika českých zemí.*, s. 797

⁷³ *Kronika českých zemí.*, s. 798

⁷⁴ *Kronika českých zemí.*, s. 798

Práci a Zemědělských novinách. Vyzýval spoluobčany, aby se aktivně starali o své záležitosti a také popisoval současnou situaci. Výzva byla podepsána mnoha známých osobností a vedení strany odsoudilo akt jako vedoucí k znehodnocení obrozeneckého úsilí.⁷⁵ Přeměna pokračovala v červnu schválením tří důležitých zákonů, prvním z nich byl Ústavní zákon přeměňující republiku na federativní, druhým byl Zákon o soudní rehabilitaci týkající se protiprávně odsouzených v padesátých letech a posledním byla novela tiskového zákona, který mimo jiné zdůraznil nepřipustnost cenzury.⁷⁶

Oproti obrodnému procesu probíhajícímu v Československu stála stále větší nespokojenost ze strany ostatních socialistických zemí, zejména pak SSSR v čele s Leonidem Brežněvem. V červenci byl do Prahy zaslán dopis ostře kritizující situaci, který mluvil o hrozbě základům socialismu i v jiných zemích. Ústřední výbor KSČ tento dopis odmítl. To vyvolalo zdramatizování situace, které vedlo k setkání československých a sovětských komunistických představitelů v Čierné na Tisou, na kterém Brežněv žádal revizi celého obrodného procesu, rezignaci některých podezřelých politiků, zákaz obnovení opozičních organizací a také obnovení kontroly médií. Po předchozí schůzi vedoucích představitelů zemí Varšavského paktu v Bratislavě na začátku měsíce srpna byl proces demokratizace v ČSSR označen za ohrožující ostatní socialistické režimy a jako jediné řešení byla viděna vojenská intervence. Vše vyvrcholilo v noci z 20. na 21. srpna 1968, kdy vojska zemí Varšavské smlouvy překročila hranice Československa. Vojska se skládala ze zhruba 600 000 vojáků, 7 500 tanků a 1 000 letadel.⁷⁷ Vojenský vpád obsadil většinu důležitých měst, úřadů a sídel sdělovacích prostředků. Československá vláda vyjádřila protest proti vládám okupačních států a rostl živelný lidový odpor k okupaci. Proreformní komunističtí představitelé v čele s Dubčekem byli povoláni do Moskvy, kde od 23. srpna probíhala dramatická jednání československé a sovětské politické reprezentace. Jednání skončila podpisem takzvaného Moskevského protokolu, ve kterém byly sepsány úkoly pro vedení KSČ. Vyvrcholením lidového odporu byla jednodinová generální stávkou 24. srpna. V poslední třetině roku 1968 pokračovalo úplné zastavení reformu a pomalu začínala éra normalizace. Začalo se měnit složení vedoucích pozic, rostl vliv Gustáva Husáka, probíhala jednání o odchodu sovětských vojsk, která však neskončila s jasným určením doby pobytu a počtu vojsk. Moc ve straně převzal výkonný výbor ÚV

⁷⁵ *Kronika českých zemí.*, s. 798

⁷⁶ *Kronika českých zemí.*, s. 799

⁷⁷ *Kronika českých zemí.*, s. 800

KSČ a bylo zřízeno byro ÚV KSČ, jehož předsedou se stal Lubomír Štrougal. Byl zřízen Československý úřad pro tisk a informace kontrolující média. Dne 27. října byl schválen ústavní zákon o československé federaci.⁷⁸

Kromě událostí politických obsahoval rok 1968 také některé zajímavé počiny v oblasti kultury. Nejvýznamnějším bylo pravděpodobně získání Oscara za film Jiřího Menzela *Ostře sledované vlaky*. Stejný režisér také natočil film *Rozmarné léto*, Jaromil Jireš natočil v roce 1968 film *Žert* a Vojtěch Jasný *Všechny dobré rodáky*. Mezi literární díla tohoto roku patří například *Sen o mém otci* od Karla Sidona, *Studené slunce* Jiřího Muchy nebo *Cesta ke hřbitovu* od Oty Filipa. Uvedena byla také hra Václava Havla *Ztížená možnost soustředění* a Karel Kryl vydal píseň *Bratříčku zavírej vrátka*.⁷⁹

Mimo velmi úspěšných olympijských her v Mexiku dosáhli českoslovenští sportovci dobrých výsledků i na zimních hrách v Grenoblu, kde historicky první zlatou zimní medaili pro Československo získal skokan na lyžích Jiří Raška. Hokejovým mistrem republiky se v roce 1968 stala Dukla Jihlava a fotbalovým mistrem Spartak Trnava.⁸⁰

⁷⁸ ČAPKA, František. *Dějiny zemí koruny české v datech.*, s. 732 - 735

⁷⁹ *Kronika českých zemí.*, s. 799

⁸⁰ *Kronika českých zemí.*, s. 796

4 Mediální obraz olympijských vítězství Věry Čáslavské v denním tisku

4.1 Metodologie práce

Následující kapitola rozebírá jednotlivé články, které obsahují jakoukoliv zmínku o Věře Čáslavské. Prvním použitým titulem denního tisku je Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany Československa. Ve sledovaných letech 1964 a 1968 vycházel každý den. V roce 1964 mělo běžné vydání čtyři stránky, sobotní vydání potom stran šest a některá vydání výjimečně stran osm. V roce 1968 mělo běžné vydání stran osm, pondělní potom šest. Rudé právo je dostupné z online archivu na stránkách Akademie věd. Druhým zkoumaným deníkem je Mladá fronta: Deník mladých lidí, dostupný k nahlédnutí na mikrofilmu v Národní knihovně. V roce 1964 vycházela Mladá fronta každý den kromě pondělí a v roce 1968 nevycházela v neděli. Vydání měla čtyři, šest nebo osm stran, v roce 1968 i dvanáct. Posledním titulem, který je sledován, je Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Stejně jako Mladá fronta vycházela šest dní v týdnu. V roce 1964 nevycházela v pondělí a v roce 1968 nevycházela v neděli.

Sledované období jsem zvolila na jeden týden před začátkem olympijských her a dva týdny po olympijských hrách. V případě olympijských her v Tokiu v roce 1964, které trvaly od 10. října do 24. října, tak jde o období od 3. října do 7. listopadu. Olympijské hry v Mexiku v roce 1968 se konaly od 12. října do 27. října a sledované období tak spadá na dny od 5. října do 10. listopadu.

Články jsou rozebírány jednak z hlediska obsahového, ale také z hlediska použitého jazyka.

4.2 Olympijské hry v Tokiu 1964

4.2.1 Rudé právo

Ve sledovaném období se zmínka o Věře Čáslavské vyskytla v Rudém právu celkem v 19 článcích.

Články před zahájením olympijských her se věnují především informacím o československé výpravě jako celku, jejím příjezdu do místa konání her a jiných věcných informacích. První zmínka o Čáslavské ve sledovaném období přichází 3. října ve

článku *Před velkými boji*. Trenérka družstva gymnastek mluví o mládí československého týmu, kde jen Čáslavská s dalšími dvěma gymnastkami má zkušenosti z velkých soutěží. Článek zmiňuje, že kolem Čáslavské, která je v Japonsku potřetí, se shlukli japonští novináři a fotografové.⁸¹ Mediální zájem o Čáslavskou je uveden také 4. října v článku *Čs. olympionici se připravují*, kde je mimo informace o prvním tréninku gymnastů opět zdůrazněno, že československá gymnastka byla po svém příjezdu pod pravou palbou novinářských interview a nyní se novinářům vyhýbá.⁸² Novinářské oblíbenosti Čáslavské se věnuje i příspěvek v článku *Tokijské medaile čekají na majitele* z 6. října, který informuje o umístění Čáslavské mezi pěti nejkrásnějšími Evropankami v olympijské vesnici, podle japonského sportovního časopisu.⁸³ Také den na to, 7. října, se téma článků o Čáslavské nezměnilo. Příspěvek *Gymnastky zvyšují dávky* informuje, že československé gymnastky, které mají šanci na jednu z medailí, zvyšují tréninkové dávky, poté se však věnuje opět oblíbenosti Věry Čáslavské zejména u japonských médií. Popularitu, kterou si získala mimo jiné svými výkony v minulých startech v Japonsku, dokazují každodenní návštěvy novinářů v olympijské vesnici a také jejich telefonáty. V článku je také zmíněno, že fotka Čáslavské se objevila na titulní straně olympijského vydání deníku Tomiuri.⁸⁴

V den zahájení her 10. října je na straně věnované sportu uveřejněna fotografie Věry Čáslavské zachycující československou reprezentantku na bradlech v Metropolitní hale. Pod fotografií je popis, který uvádí, že tato gymnastka je považována sovětskou gymnastkou Latyninovou za její největší konkurentku v olympijských bojích.⁸⁵ Tento příspěvek je na poměrně dlouhou dobu posledním zmiňujícím Čáslavskou v Rudém právu v průběhu her. Další se objevuje až po deseti dnech, konkrétně 20. října. Začaly soutěže gymnastek a československý tým, spolu s Čáslavskou za sebou má povinné sestavy. Jméno Čáslavské se také poprvé objevuje v titulku článku, ve kterém je zmíněna – *Dobry počinek Čáslavské*. Na úvod článku autor uvádí obavy o vystoupení československých gymnastek, po neúplně úspěšném vystoupení mužů. Následující text se nejprve věnuje výsledkům gymnastek v dopoledním bloku soutěže, kterého se účastnily největší favoritky ze Sovětského svazu. Poté už je pozornost zaměřena na cvičení a bodové ohodnocení československých gymnastek, které jsou na prozatímním

⁸¹ Neuvedeno. Před velkými boji. *Rudé právo*. 3. 10. 1964, roč. 45, č. 275, s. 6.

⁸² DAVÍDEK, J. Čs. olympionici se připravují. *Rudé právo*. 4. 10. 1964, roč. 45, č. 276, s. 4.

⁸³ DAVÍDEK, J. Tokijské medaile čekají na majitele. *Rudé právo*. 6. 10. 1964, roč. 45, č. 278, s. 4.

⁸⁴ DAVÍDEK, J. Gymnastky zvyšují dávky. *Rudé právo*. 7. 10. 1964, roč. 45, č. 279, s. 4.

⁸⁵ ČTK. foto. *Rudé právo*. 10. 10. 1964, roč. 45, č. 282, s. 4.

druhém místě v týmové soutěži, ve všech disciplínách, a zejména na nejlepší československou reprezentantku Věru Čáslavskou, která po úvodním dni soutěží vede soutěž jednotlivců. Její výkon je popsán jako bez zakolísání, jistý a za plného využití ladnosti pohybu.⁸⁶

Spolu s prvním ziskem medailí, konkrétně zlatou ve víceboji jednotlivkyň a stříbrnou spolu s československým družstvem, se zmínka o Čáslavské objevuje poprvé ve sledovaném období na titulní straně Rudého práva. Dne 22. října vyšel článek *Vynikající úspěchy čs. sportovců*, popisující skvělé výsledky československých sportovců ve dvanáctém dni olympiády, tedy Čáslavské, Odložila a československých gymnastek a volejbalistů.⁸⁷ Podrobnější popis vítězství pokračuje na sportovní straně deníku, která je olympijské vítězce věnována zhruba třetinou obsahu. Obsahuje dva články o Čáslavské – *Zlatá medaile pro Věru Čáslavskou a Nejlepší vítězkou na světě*, doplněné fotografií Čáslavské na bradlech. V prvním uvedeném je jen krátké shrnutí dne, druhý článek je jí věnován mnohem více podrobně.⁸⁸ Na rozdíl od ostatních, poměrně stručných a věcných článků uvedených v předchozích dnech, je tento pojat trochu jinak. Jedná se spíše o vyprávění, příběh gymnastky, který vedl ke zlaté medaili. Již úvodní věta: „*Jistě ji dobře znáte.*“, stejně jako: „*Ale teď už ji představme. Jmenuje se Věra Čáslavská.*“ nebo „*jízdní řád všedního dne*“ se podstatně liší od jazyka použitého v předchozích článcích. V první části článku je popisována cesta Čáslavské do Tokia, od jejího setkání s gymnastikou, přes úspěchy v průběhu let. Zmíněna je také její práce a studium. V druhé části je popisován průběh olympijského závodu nejenom Čáslavské, ale celého československého družstva. Olympijská vítězka je zde také citována: „*Bylo to hrozné. Necvičila jsem dobře. V takovémhle závodě nejde všechno tak jako v tréninku. Myslím si však, že celé naše družstvo zacvičilo skvěle...*“ Citován je také trenér československého družstva. Výkon Čáslavské na prostných je popsán jako vysoké prvky akrobacie a ladný taneční pohyb, které se spojily v okouzující obraz. Na závěr je také uveden výrok sovětské gymnastky Latyninové, která říká, že být druhá za takovou soupeřkou jí hřeje stejně dobře jako první místo.⁸⁹

Další zlatá olympijská medaile znamenala opět zmínku na titulní straně deníku. Dne 23. října je v krátkém článku *Další zlatá pro Československo* informace o vítězství Věry Čáslavské na přeskoku, stejně jako její neúspěch na bradlech. Poprvé není

⁸⁶ DAVÍDEK, J. Dobrý počínek Čáslavské. *Rudé právo*. 20. 10. 1964, roč. 45, č. 292, s. 4.

⁸⁷ Neuvedeno. Vynikající výsledky čs. sportovců. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 1.

⁸⁸ DAVÍDEK, J. Zlatá medaile pro Věru. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 4.

zmíněna jen jménem, ale už je použito i přivlastňovací zájmeno, stejně jako údaj o věku - naše 22letá gymnastka Věra Čáslavská.⁹⁰ Na poslední straně Rudého práva ze stejného dne jsou vítězství Věry Čáslavské opět věnovány dva články doplněné o fotografií, tentokrát ze soutěže v přeskoku. V prvním z nich nazvaném *Druhá zlatá pro Věru Čáslavskou* je opět jen stručně zmíněno vítězství na přeskoku a pád z bradel, který znamenal pro Čáslavskou páté místo. Na konci je také připomenutí, že soutěže gymnastek pokračují.⁹¹ Druhý článek na straně věnované sportu, *Podruhé na nejvyšším stupni*, je opět laděn spíše jako vyprávění. Na úvod začíná: „V hotelové hale leží na stolku hromada novin. A na nás se už zdaleka dívají z prvních stránek dva hrdinové středečního olympijského pořadu – Bikila Abebe a Věra Čáslavská.“ Článek se tak navrácí k předchozímu vítězství Čáslavské. Zůstává u něj i následujícími citacemi ze zahraničních deníků komentujícími olympijské vítězství ve víceboji československé gymnastky. V jejich člancích se vyskytují popisy jako: „hezká československá gymnastka oblečená v líbivém, zářivém červeném trikotu“ nebo, že její cvičení bylo dynamické a vzrušující. V další části už se objevuje popis soutěže v přeskoku a na bradlech. Přeskok je popisován jako perfektně čistý s ladnou křivkou letu. U její sestavy na bradlech je zmiňována její obtížnost, také jak se i přes neúspěch líbila a popsána únava, kterou musela československá závodnice pociťovat. V závěru je uvedeno několik citátů od přítomných, mimo jiné předsedy ústřední sekce A. Lyla, který o Čáslavské mluví jako o Věrce, dále pak trenérky gymnastek nebo od amerického novináře.⁹²

Také 24. říjen přinesl více než jeden článek věnovaný Věře Čáslavské. První byl krátký, informační na titulní straně – *Pátá zlatá medaile pro Československo*, který zmiňuje vítězství Čáslavské na kladině a fakt, že se stala nejúspěšnější sportovkyní her, stejně jako další úspěchy československých sportovců z předposledního dne olympiády.⁹³ Na sportovní straně Rudého práva je Čáslavská jmenována ve dvou člancích. První z nich, *Pátek v Tokiu: Čáslavská, fotbalisté a odbíjenkáři získali jednu zlatou a dvě stříbrné*, informuje o vítězství Věry Čáslavské na kladině a jejím šestém místě na prostných, stejně jako o faktu, že se díky třem zlatým a jedné stříbrné stala nejúspěšnější ženskou účastnicí olympiády.⁹⁴ Článek *Nejúspěšnější žena na OH* píše

⁸⁹ Neuveдено. Nejlepší gymnastkou na světě. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 4.

⁹⁰ Neuveдено. Další zlatá pro Československo. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 1.

⁹¹ DAVÍDEK, J. Druhá zlatá pro Věru Čáslavskou. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 4.

⁹² DAVÍDEK, J. Podruhé na nejvyšším stupni. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 4.

⁹³ Neuveдено. Pátá zlatá medaile pro Československo. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 1.

⁹⁴ DAVÍDEK, J. Pátek v Tokiu: Čáslavská, fotbalisté a odbíjenkáři získali jednu zlatou a dvě stříbrné. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 8.

výhradně jen o Čáslavské. Je také doplněn její fotografií z finálového závodu na kladině. Hned v úvodu je zde zmíněno její prvenství mezi ženami v množství úspěchů na tokijské olympiádě a je o ní mluveno jako o naší sympatické reprezentantce, v průběhu článku už i jako o Věrce. Článek také popisuje její sestavu na kladině a zároveň její cvičení na prostných, které nenašlo odezvu u rozhodčích. Je zde vyzdvihována originalita jejích sestav a riskování. Zmíněn je také její výstup v japonské televizi. Po skončení cvičení Čáslavská údajně padla do náruči svých přátel a v obličejí měla vepsanu únavu, novinářům zmínila, že je šťastná. Objevila se také přezdívka Ženský Zátopek. Na konci článku je vyjádření Čáslavské k olympijské soutěži a zařazení riskantních prvků. Celý text je doplněn obraznými popisy okolí Čáslavské po ukončení závodu.⁹⁵

Po zakončení olympijských her v Tokiu 1964 je ještě Věra Čáslavská zmíněna v několika člancích. Dne 25. října deník informuje o zakončení olympiády a bilancuje československou účast. Ve sportovní rubrice z 26. října je účast Čáslavské na olympijských hrách vyzdvihována hned ve dvou menších člancích. V prvním z nich, *Harry obdivuje Čáslavskou*, se olympijský vítěz z Říma na 100 m rozplývá nad výkony i sestavami Čáslavské. Na obědě s reportérem Rudého práva popisuje, jak je Čáslavská jedinou, která ho upoutala více než atletické závody a jak je pro něj nejlepší sportovkyní celých her. V souvislosti s ní používá slova jako odvaha, neuvěřitelná přesnost, elegance a další. Článek také informuje o japonském turné, které čeká československé gymnasty.⁹⁶ V textu *Zapsali se do historie* je Čáslavská nazývána československou královnou gymnastiky.⁹⁷ Dne 27. října je součástí sportovní sekce článek *Další čs. reprezentanti v Praze*, kde je opět zdůrazněno vedoucí postavení Čáslavské na hrách v Tokiu. Je zde také zmíněno objevení se Věry Čáslavské v olympijském programu stanice NBC, stejně jako informace o svazáckém vyznamenání ČFO Čáslavské, mezi jinými československými sportovci.⁹⁸ Poslední článek zmiňující Věru Čáslavskou ve sledovaném období vyšel 4. listopadu a jmenoval se *Tokio se rozloučilo s gymnasty*. Popisoval turné, které podstoupilo československé gymnastické družstvo po Japonsku. Velmi důkladně je tu popsáno mediální šílenství, které provázelo tým zejména kvůli Věře Čáslavské, která se stala miláčkem japonského publika. Článek popisuje, jak

⁹⁵ DAVÍDEK, J. Nejúspěšnější žena na OH. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 8.

⁹⁶ Neuvedeno. Harry obdivuje Čáslavskou. *Rudé právo*. 26. 10. 1964, roč. 45, č. 298, s. 4.

⁹⁷ Neuvedeno. Zapsali se do historie. *Rudé právo*. 26. 10. 1964, roč. 45, č. 298, s. 4.

⁹⁸ Neuvedeno. Další čs. reprezentanti v Praze. *Rudé právo*. 27. 10. 1964, roč. 45, č. 299, s. 6.

veškerá vystoupení byla vyprodaná a někdy museli i zasáhnout policisté, aby mohl autobus s gymnasty projet.⁹⁹

4.2.2 Mladá fronta

Během sledovaného období před, během a po olympijských hrách v Tokiu 1964 byla v obsahu Mladé fronty zmíněna Věra Čáslavská v celkem 20 článcích.

První zmínka ve sledovaném období je ze 4. října. Článek informuje o prvním tréninku československých gymnastů a o mediálním zájmu o Věru Čáslavskou ihned po jejím přiletu do Tokia.¹⁰⁰ Další článek se objevil o dva dny později, tedy 6. října. *Čáslavská mezi nejkrásnějšími* informuje o tom, že se československá reprezentantka dostala mezi pěťici nejkrásnějších Evropanech obývajících olympijskou vesnici vyhlášenou sportovním časopisem Tokio Chu-ni-chi.¹⁰¹ Další pozitivní ohlasy o československé závodnici uvedl článek ze dne 8. října – *Chvála Věry Čáslavské*, který zmiňuje článek a fotografii zveřejněné v chilském deníku El Mercurio pod názvem Ladnost rytmus a krása. Uvádí, že Čáslavská je jednou z největších světových gymnastek a předpovídá jí úspěchy na nadcházejících olympijských hrách v Tokiu.¹⁰² Jak už napovídá název článku *Zátopek má zlatou, Čáslavská stříbrnou (zatím v oblibě)*, byla československá gymnastka jedním z nejoblíbenějších členů československé výpravy na olympijských hrách.¹⁰³

V první polovině tokijských olympijských her se o Čáslavské v Mladé frontě nepsalo. První zmínka přichází až s počátkem gymnastických soutěží, konkrétně 20. října. Ve sportovní rubrice deníku vyšel článek *Sympatie i primát v povinných sestavách Věře Čáslavské*. Článek až reportážně popisuje cestu československého týmu soutěží v povinných sestavách víceboje, nejvíce se věnuje Čáslavské, ale popisuje i cvičení ostatních československých gymnastek. Podtituly v článku jako: Jako zkamenělá, Tempo má gradaci nebo Co říkají čísla, dokreslují atmosféru článku.¹⁰⁴ Další články věnující se tažení československé reprezentace soutěžemi ve víceboji v čele s Čáslavskou vyšly 22. října. Svým vítězství v soutěži jednotlivkyň se jméno Čáslavské

⁹⁹ Neuvedeno. Tokio se rozloučilo s gymnasty. *Rudé právo*. 4. 11. 1964, roč. 45, č. 307, s. 6.

¹⁰⁰ Neuvedeno. ...gymnastů. *Mladá fronta*. 4. 10. 1964, roč. XX, č. 238, s. 8.

¹⁰¹ Neuvedeno. Čáslavská mezi nejkrásnějšími. *Mladá fronta*. 6. 10. 1964, roč. XX, č. 239, s. 6.

¹⁰² Neuvedeno. Chvála Věry Čáslavské. *Mladá fronta*. 8. 10. 1964, roč. XX, č. 241, s. 6.

¹⁰³ Neuvedeno. Zátopek má zlatou, Čáslavská stříbrnou (zatím v oblibě). *Mladá fronta*. 10. 10. 1964, roč. XX, č. 243, s. 6.

¹⁰⁴ Neuvedeno. Sympatie i primát v povinných sestavách Věře Čáslavské. *Mladá fronta*. 20. 10. 1964, roč. XX, č. 251, s. 6.

dostalo na titulní stranu deníku, kde byla zveřejněna jednak fotka Čáslavské z přeskočků, ale také oslavná báseň o sportovní gymnastice od Zvonimíra Šupicha a článek *Odložil a gymnastky stříbrnou*, který informuje o československých úspěších jednoho z posledních dní olympiády.¹⁰⁵ Ve sportovní rubrice stejného čísla je pak Věra Čáslavská zmíněna dvakrát. Největší část strany zabírá článek *Čáslavská absolutní mistryni světa*. V úvodu autor popisuje jaké mistrovství, srovnatelné s vícebojem v atletice, musela Čáslavská prokázat na všech čtyřech nářadích. Také upozorňuje, že poprvé v historii olympijských her vyhrála soutěž ve víceboji československá závodnice. V části nazvané *Třásla se jako osika* popisuje vystoupení na kladině, kde se hodnocení rozhodčích od sebe podstatně lišila. Když Čáslavská nastupovala, třásla se podle autora jako osika, bojovala sama se sebou a až v závěru se uklidnila. Část *Právem nejvyšší známka* popisuje zbylou část soutěže. Poslední část – *Vyčerpaná, ale šťastná* popisuje její skvělé cvičení na bradlech a autor uzavírá článek slovy, že se dvaadvacetiletá zasloužilá mistryně sportu Věra Čáslavská stala absolutní mistryní světa.¹⁰⁶ Na stejné straně vyšel také článek *Věře se ještě trochu třásl hlas*, který je rozhovorem s Čáslavskou po úspěšném závodě. Reportér pozoruje, že z ní opadáva ohromné napětí a soustředěnost a, že se jí hlas nepatrně třese jako člověku, který zázrakem prošel úskalím mnoha nebezpečí. Poté již následuje vyjádření samotné závodnice, která nejprve popisuje, že z Tokia toho moc neviděla, je jen na pokoji v jídelně nebo gymnastické hale. Poté popisuje své sestavy a na závěr dodává, že se v Tokiu cítí dobře a má tam mnoho přátel. Celý rozhovor je veden poměrně uvolněně s použitím oslovení v jednotném čísle a nazývání československé gymnastky Věra.¹⁰⁷

Dne 23. října se o Čáslavské a jejím vítězství na přeskočků píše v článku *Pod tokijskou oblohou svítí další zlato Věry Čáslavské*. Už úvod tohoto článku napovídá chválu a superlativa o Věře Čáslavské, které obsahuje: „*Je neskromnost, kterou lze stavět na obdiv, je touha, kterou nelze nechválit, je rozechvění, které nemožno skrýt. To všechno souvisí s naší gymnastkou Věrou Čáslavskou, která dobyla Tokia.*“ Zbytek článku popisuje její úspěch na přeskočků i pád na bradlech, oba závody přirovnávané k světovému šampionátu v Praze.¹⁰⁸ Druhým příspěvkem týkajícím se Čáslavské

¹⁰⁵ Neuvedeno. *Odložil a gymnastky stříbrnou*. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 1.

¹⁰⁶ Neuvedeno. *Čáslavská absolutní mistryni světa*. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 6.

¹⁰⁷ Neuvedeno. *Věře se ještě trochu třásl hlas*. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 6.

¹⁰⁸ Neuvedeno. *Pod tokijskou oblohou svítí další zlato Věry Čáslavské*. *Mladá fronta*. 23. 10. 1964, roč. XX, č. 254, s. 4.

v tomto dni je její vyjádření v článku *Zlatýma očima*, kde popisuje nejlepší tři věci dne – stříbro Pepíka Odložila, absolutní soustředěnost na závod a japonští lidé a fanoušci.¹⁰⁹

Na titulní straně čísla z 24. října byl vtištěn článek *Tři medaile na rozloučenou*, který píše o zakončení olympiády, poslední zlaté medaili Věry Čáslavské a o jejím vyhlášení nejúspěšnější sportovkyní tokijských her.¹¹⁰ Součástí sportovní rubriky byl článek *Piruetou na kladině vykroužila Čáslavská třetí zlatou*, popisující poslední den gymnastických soutěží. Také v tomto článku se autor snaží použít různých přirovnání a popisů situace snažících se zasáhnout čtenáři emoce, jako například úvod: „*Ve fyziologickém stavu, vyžadujícím spíše rekonvalescenci v balzémovém zátiší, nastupovali včera gymnasté k posledním bojům o olympijské medaile.*“ V úvodu také zmiňuje zranění Čáslavské před odjezdem na olympiádu a překonání sama sebe. Čáslavská podle něj zaujala na kladině, jak už název článku napovídá, svou originální piruetou na koleni. Další část se věnuje faktu, že hned několik gymnastek obdrželo stejnou známku a rozhodl pouze náskok Čáslavské na kladině z povinných sestav. O sestavě na prostných hovoří část článku nazvaná *Nepochopená revoluční etuda*, kde se autor pohoršuje nad rozhodčími, kteří nejsou schopni ocenit nové a originální prvky, které Čáslavská předvedla. Tento článek je také doplněn fotografií Čáslavské spolu s dalšími medailistkami finále kladiny¹¹¹

První strana dne 25. října obsahovala zamyšlení Jaroslava Sálka *Nad olympiádou*, kde je Čáslavská zmíněna jen jednou větou, která říká, že o jejích výkonech píše dodnes tisk po celém světě v superlativech.¹¹² Ve sportovní rubrice se pak objevily dva články. První z nich se jmenoval *Na dvou pólech sportovní osobnosti*. Autor Čáslavskou přirovnává k běžci Snellovi a zmiňuje dva póly její osobnosti, prvním z nich je představa vědecky trénovaného kosmonauta, a druhým neurčité obrysy postavy indického fakíra.¹¹³ Poslední článek tohoto dne, *Taktika zlatých*, rozebírá taktiku všech soutěží této olympiády, kterých se Čáslavská zúčastnila, s trenérem Prorokem. Trenér uvádí, že nejdůležitější pro ně byla medaile ve víceboji. Většiny úspěchů dosáhla právě díky svým unikátním prvkům a riskantní taktice. Ta se jí však stala osudná jak ve finále na bradlech ve dvojitém obratu, tak i na prostných, kde se jí nepovedlo salto s dvojným vrutem, které se rozhodla zařadit na poslední chvíli. Na kladině naopak asi i jako jediné

¹⁰⁹ Neuvedeno. *Zlatýma očima*. *Mladá fronta*. 23. 10. 1964, roč. XX, č. 254, s. 4.

¹¹⁰ Neuvedeno. *Tři medaile na rozloučenou*. *Mladá fronta*. 24. 10. 1964, roč. XX, č. 255, s. 1.

¹¹¹ Neuvedeno. *Piruetou na kladině vykroužila Čáslavská třetí zlatou*. *Mladá fronta*. 24. 10. 1964, roč. XX, č. 255, s. 6.

¹¹² SÁLEK, J. *Nad olympiádou*. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 1.

disciplíně zvolila taktiku na jistotu a vypustila přemet vpřed v závěru. Článek doplňuje fotografie Věry Čáslavské.¹¹⁴

Článek *Svazácká vyznamenání olympionikům* na titulní straně Mladé fronty 27. října informuje o vyznamenáních tokijských medailistů. Věra Čáslavská obdržela Čestný odznak Julia Fučíka a zapsání do Knihy cti ÚV ČSM.¹¹⁵ Článek *Čáslavská a fotbalisté v americké televizi* ze stejného čísla informuje o zařazení záběrů Věry Čáslavské do hodinového olympijského speciálu vysílaném americkou televizní stanicí NBC.¹¹⁶ Ve sportovní rubrice se objevily další dvě zmínky o Čáslavské. První z nich v *Tokijské anketě čs. novinářů*, kde různí novináři odpovídali na otázku, která událost na tokijských hrách je nejvíce vzrušila. Soutěž Čáslavské na kladině zmiňuje Karel Bureš z ČTK, na všechna její vystoupení vzpomíná Josef Davídek z Rudého práva a Václav Pacina z Mladé fronty uvádí pád Čáslavské z bradel.¹¹⁷ Poslední článek týkající se Čáslavské v tomto dni informuje o exhibici, která čeká československý gymnastický tým včetně Čáslavské v Japonsku, a také její popularitu dokázanou novináři, kteří jí ještě chtěli před odjezdem zastihnout, stejně jako průvodci mládeže sledující její odjezd.¹¹⁸

Poslední zmínka ve sledovaném období přišla 3. listopadu, *Z Tokia domů...*, informující o odjezdu dalších členů československé výpravy domů, ale také o turné gymnastů po Japonsku, které právě dokončili a se kterým se chystají do Číny.¹¹⁹

4.2.3 Lidová demokracie

Lidová demokracie ve sledovaném období uveřejnila celkem 20 článků, které obsahují zmínku o Věře Čáslavské.

První zmínka o československé gymnastce se v Lidové demokracii objevila 3. října, kdy článek *Další čs. olympionici v Tokiu* informoval o příjezdu části československé výpravy do Tokia. Článek hovoří o velkém množství novinářů, které čekalo zejména na Čáslavskou, která byla v Japonsku potřetí a Kantorka, který byl v Japonsku posedmé. Sportovci na improvizované tiskové konferenci odpovídali na otázky o svých

¹¹³ Neuvedeno. Na dvou pólech sportovní osobnosti. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 8.

¹¹⁴ Neuvedeno. Taktika zlatých. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 8.

¹¹⁵ MF. Svazácká vyznamenání olympionikům. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 1.

¹¹⁶ Neuvedeno. Čáslavská a fotbalisté v americké televizi. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 5.

¹¹⁷ Neuvedena. Tokijská anketa čs. novinářů. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 6.

¹¹⁸ Neuvedeno. Bez názvu. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 6.

sportovních, pracovních a životních plánech.¹²⁰ Den poté, tedy 4. října, se deník zmiňuje o Čáslavské dvakrát. Poprvé v článku *Naši v Tokiu nezahálejí*, který mluví o intenzivní přípravě, kterou začala „železka v ohni“ Daněk a Čáslavská. V článku je také poznámka o tom, že přípravu podrobně sledují američtí a japonští trenéři a v neposlední řadě, že československou výpravu navštívili vedoucí členové sovětské výpravy.¹²¹ Také tento deník informuje v článku *První trénink gymnastů* o obležení Čáslavské novináři po příletu a její snaze se jim nyní vyhýbat.¹²² Další zmínky o Čáslavské pokračují v následujícím čísle, které vyšlo 6. října, v rubrice *Vteřiny z olympijské vesnice*, kde je poznámka o tom, že Čáslavská byla zvolena jednou z pěti nejkrásnějších Evropanek na olympijských hrách časopisem Tokio Chu-nichi.¹²³ Dne 7. října vyšel v Lidové demokracii článek *Pozor na Čáslavskou!*. Pojednává o oblíbě československého týmu u novinářů, zejména pak o Věře Čáslavské, která byla podle tohoto článku každý den novináři navštěvována nebo s nimi hovořila po telefonu. Zmiňuje také snímek, který se objevil v olympijském vydání deníku Jomiuri.¹²⁴

Následujících dvanáct dní se o Věře Čáslavské žádná zmínka v Lidové demokracii neobjevuje. Deník informuje o počínání jiných sportovců, jelikož gymnastické disciplíny začínají až ve druhé části olympijského programu. Další zmínka se objevuje 20. října na titulní straně deníku v rubrice Lidé, věci, události v článku *Další medaile pro čs. sportovce*. Mimo jiných informací o příhodách gymnastické rozhodčí nebo talismanu finského střelce, článek informuje o počínání československých gymnastek v povinné části soutěže ve víceboji. Uvádí, že jedna z nejpoblárnějších účastnic, Věra Čáslavská, zatím splnila očekávání a tým je před sovětskými gymnastkami, jejichž jména mají ve světě nejlepší zvuk.¹²⁵ Ve sportovní rubrice je pak vývoj soutěže ve víceboji popsán důkladněji v článku *Povinný čtyřboj: Čáslavská*. První polovina je věnována ne příliš povedenému víceboji mužů, ale druhá už se věnuje Čáslavské, která je v článku spojena s přivlastňovacím jménem naše Čáslavská a k článku je připojena i

¹¹⁹ Neuvedeno. Z Tokia domů... *Mladá fronta*. 3. 11. 1964, roč. XX, č. 263, s. 6.

¹²⁰ (re). Další čs. olympionici v Tokiu. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 3. 10. 1964, roč. 20, č. 237, s. 6.

¹²¹ (čt). Naši v Tokiu nezahálejí. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 238, s. 8.

¹²² Neuvedeno. První trénink gymnastů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 238, s. 8.

¹²³ Neuvedeno. Vteřiny z olympijské vesnice *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 239, s. 4.

¹²⁴ (čt). Pozor na Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 10. 1964, roč. 20, č. 240, s. 4.

malá fotografie československé reprezentantky. I o českém týmu jako celku je hovořeno v první osobě množného čísla, kdy říká, že máme na medaile dobré naděje.¹²⁶ Ve sportovní sekci 21. října je v článku *Vyhrála u novinářů* popsáno, jak je u japonských médií Čáslavská oblíbená a objevují se její fotky na předních stranách časopisů. Je také citován japonský list Japan Times, který chválí Čáslavskou, že na rozdíl od jiných gymnastek přijala účast na tiskové konferenci.¹²⁷

Na úvodní straně z 22. října je fotografie Věry Čáslavské s bradly spolu s popisem informující o tom, že československá gymnastka je nejlepší gymnastkou světa a také pomohla československému družstvu získat stříbrnou medaili.¹²⁸ Na poslední straně deníku věnované sportu je vítězství Čáslavské a medaile gymnastek rozebrána podrobněji v článku *1. Čáslavská, 2. Odložil a gymnastky*. Článek je také doplněn fotografií Čáslavské na stupni vítězů. Její vítězství je zde označeno za senzaci Metropolitní haly v Tokiu. Článek pak hovoří o boji sama se sebou a nervozitě Čáslavské na kladině, ale následné dokonalosti na ostatních náradích. Píše se o jásajících divácích a rozhodčích tahajících trumfy. Také je uvedeno, že po vítězství se v olympijské vesnici nezastavil telefon s blahopřáními pro olympijskou vítězku. V podčlánku *Hovoří vítězové* je Čáslavská citována: „*Bylo to hrozné! Necvičila jsem dobře. Byly tam ještě chyby, ale v těžkém závodě nejde všechno tak, jako v tréninku. Ale naše děvčata cvičila skvěle. Měla dostat vyšší ocenění.*“¹²⁹

Článek *Opět zlatá pro Čáslavskou* na titulní straně Lidové demokracie 23. října, který informuje o vítězství československé gymnastky v přeskoku a jejím pádu z bradel.¹³⁰ Pod názvem *Druhá zlatá medaile pro Čáslavskou* je závod popsán podrobně a doplněn o fotografii Čáslavské v průběhu přeskoku. Poměrně podrobně se článek věnuje jejímu nezdaru na bradlech a vzpomíná na nepovedené domácí mistrovství světa. Jsou uvedeny i komentáře československé rozhodčí, trenéra i trenérky československého týmu. Naopak o vítězství na přeskoku informuje jako o očekávaném

¹²⁵ (re). Další medaile pro čs. sportovce. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 20. 10. 1964, roč. 20, č. 251, s. 1.

¹²⁶ Neuvedeno. Povinný čtyřboj: Čáslavská. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 20. 10. 1964, roč. 20, č. 251, s. 4.

¹²⁷ Neuvedeno. Vyhrála u novinářů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 21. 10. 1964, roč. 20, č. 252, s. 4.

¹²⁸ Neuvedeno. Foto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1964, roč. 20, č. 253, s. 1.

¹²⁹ Neuvedeno. 1. Čáslavská, 2. Odložil a gymnastky. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1964, roč. 20, č. 253, s. 4.

¹³⁰ Neuvedeno. Opět zlatá pro Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 1.

výsledku.¹³¹ V segmentu *Olympijské vteřiny* je zmínka o tom, že z důvodu účasti v dalších finále musí ještě Čáslavská chodit pěšky, ne jezdit na kole jako ostatní gymnastky, aby předešla zranění.¹³² Den poté deník informuje o vítězství Čáslavské na kladině v článku *Čáslavská zlatá také na kladině*. Článek popisuje nejprve závod na kladině, kde podle něj byla Čáslavská dokonalá, i když už se na ní projevila únava. Zmiňuje také nešťastný los pro Růžickovou, který jí možná obral o nějaké body. Finále kladiny bylo poměrně dramatické, čtyři závodnice dostaly shodnou známku, ale Čáslavská měla náskok z povinných sestav. Co se týče závodu na prostných, autor ho pro Čáslavskou popisuje jako vše nebo nic, na čemž se podle něj shodli i všichni zahraniční novináři. Po nasazení efektního salta vzad dopadla „na všechny čtyři jako kočka,“ což jí stálo medaili. Hned v úvodu článku je také uvedeno, že zpravodaj agentury Associated Press napsal o sestavě Čáslavské na prostných, že byla uchvacující, ale pro svou neobvyklost nenašla odezvu ou rozhodčích. Proti známce prý protestovali i diváci v hale.¹³³

Poslední obsáhlejší příspěvky týkající se Čáslavské se v Lidové demokracii objevily 25. října, kdy bylo na úvodní straně zveřejněno zamyšlení Františka Steinera nazvané *Olympijský čas*. Obsahuje popis situace v olympijském Tokiu, jeho lidnatost, chování Japonců i přeorganizovanost her. Zmiňuje také různé kuriozity s navštěvováním se na ubytovnách mužů a žen nebo krádežemi kol, či zmatkem s orientačními tabulemi. Článek začíná slovy, že už toho bylo dost. Nad všechny československé medailisty vyzdvihuje zejména stříbrnou medaili Josefa Odložila. Věru čáslavskou zde autor nazývá sličnou gymnastkou a říká, že ví, že se o této olympiádě nebude mluvit jako o olympiádě Věry Čáslavské. V souvislosti s Tokiem poznamenává, že pro někoho může být překvapením, ale pro Čáslavskou tolik ne, když už je v něm během olympiády potřetí. Na závěr dodává úsměvnou situaci, kdy reportér nazval Čáslavskou Klatovskou.¹³⁴ Ve sportovní rubrice ze stejného dne se poté objevil článek rekapitulující československou účast na hrách v Tokiu. Jmenoval se *Můžeme být spokojeni...* a jako dodatek bylo *...ale aby se nám z té Čáslavské nezatočila hlava*. V článku dochází k výčtu olympijských medailí, které českoslovenští reprezentanti získali, umístění

¹³¹ Neuvedeno. Druhá zlatá medaile pro Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 4.

¹³² Neuvedeno. Olympijské vteřiny. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 4.

¹³³ Neuvedeno. Čáslavská zlatá také na kladině. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 24. 10. 1964, roč. 20, č. 255, s. 6.

Československa na desátém místě v pořadí zemí a také výčet největších sportovních úspěchů, mezi nimi i tři zlaté a stříbrná medaile Věry Čáslavské, čímž překonala Zátopka, ale také československých olympijských zklamání. Na konci článku se autor zamýšlí nad tím, že by se československý sport měl snažit získávat úspěchy ve všech sportech a nemělo by to být jen doménou jednoho sportovce.¹³⁵

Po konci olympiády je ještě Věra Čáslavská ve sledovaném období zmíněna v několika článcích. Ve článku *Čáslavská byla lepší*, který vyšel 29. října, jsou zveřejněny výňatky ze sovětského časopisu, kde hovoří sovětská gymnastka Latyninová o tom, že na Čáslavskou neměla, ale mohly jí více konkurovat ostatní sovětské závodnice. Zmiňuje také, že sovětským gymnastům chybí improvizace a vnější efekt, a že nikdy nezažila olympiádu tak promyšlenou do posledního detailu. V závěru je také uvedeno, že by ráda startovala i na své čtvrté olympiádě.¹³⁶ Článek *Věra v nebezpečí* ze 4. listopadu popisuje situaci při turné československých gymnastů po Japonsku, které je označeno jako triumf československé gymnastiky. Zdůrazněn je velký počet článků týkajících se československých sportovců v japonském tisku. Haly byly naplněné a Věra Čáslavská nemohla podle článku opustit hotel bez silného policejního dozoru, aby jí fanoušci neumačkali. Turné pokračovalo do Čínské lidové republiky a československou výpravu vyprovázel tisícový zástup obyvatel Tokia.¹³⁷ V rubrice lidé, věci, události z 6. listopadu nazvané *Hledají se talenty* je jen krátká zmínka o Čáslavské, jejíž fotka visí na zdi kanceláře kurzů artistické předvýchovy ve Valdštejnském paláci.¹³⁸ Poslední zmínka ve sledovaném období se objevuje 11. listopadu v článku *Čáslavská druhá*, který pojednává o výsledcích ankety pařížského týdeníku Sports Olympiques hodnotící výkony sportovců na olympijských hrách v Tokiu, ve které se Čáslavská umístila na druhém místě za plavkyní Dawn Fraserovou.¹³⁹

¹³⁴ STEINER, F. Tokijský čas. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1964, roč. 20, č. 256, s. 1.

¹³⁵ WENDT, M. Můžeme být spokojeni.... *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1964, roč. 20, č. 256, s. 8.

¹³⁶ Neuvedeno. *Čáslavská byla lepší*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 29. 10. 1964, roč. 20, č. 259, s. 4.

¹³⁷ (a). *Věra v nebezpečí*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 11. 1964, roč. 20, č. 264, s. 4.

¹³⁸ (vv). *Hledají se talenty*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 6. 11. 1964, roč. 20, č. 266, s. 1.

¹³⁹ Neuvedeno. *Čáslavská druhá*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 11. 11. 1964, roč. 20, č. 270, s. 4.

4.3 Olympijské hry v Mexiku 1968

4.3.1 Rudé právo

Ve sledovaném období týkajícího se olympijských her v Mexiku 1968 se v Rudém právu objevilo celkem 22 článků se zmínkou o Věře Čáslavské.

První článek se objevil 7. října s titulkem *Slib čs. reprezentantů*. Tento článek informoval o tom, že českoslovenští reprezentanti za účasti předsedy ÚV ČSTV dr. E. Bosáka a velvyslance K. Hanuše složili olympijský slib, který přednesla právě Věra Čáslavská. Sportovci na konec zazpívali československou hymnu.¹⁴⁰ Další článek se objevil ve sportovní rubrice 9. října společně s fotografií, na které měří na stopkách čas Josefu Odložilovi, nebo jak je uvedeno pod fotografií, jejímu „stříbrnému příteli“.¹⁴¹ Článek s názvem *Čáslavská na roztrhání* poté popisuje tiskovou konferenci, kterou Čáslavská poskytla. Byla prý nacpaná k prasknutí a Čáslavská odpovídala skromně, s vysokou inteligencí a pohotovostí. Autor zmiňuje, že zajímavá byla zejména účast „našich kolegů ze socialistických zemí“ a také domácích novinářů, které až tolik nezajímaly sportovní otázky, ale spíše ty trochu provokativní, po odpovědích na které místnost opustili. Autor také líčí dar, který Čáslavská dostala – mexické šaty a událost se zmizelým sombreroem. Ve většině článku se o československé reprezentantce píše jako o Věře.¹⁴² Sekce věnovaná sportu v Rudém právu ze dne 12. října je zaměřena především na informace týkající se zahájení her toho dne. Článek *Oheň přátelství* také hovoří o předpokládaných „největších zbraních“ ČSSR, mezi které řadí mimo jiné právě československé gymnastky, zejména pak Věru Čáslavskou. Na stejné straně je také zveřejněna odpověď československých reprezentantů na dopis, který jim zaslal A. Dubček, a který pro ně znamenal povzbuzení do soutěží.¹⁴³

V čísle z 15. října se informace o zahájení olympijských her, spolu s krátkou zmínkou o Čáslavské, dostaly na úvodní stranu deníku pod názvem *V Mexiku se rozdávají medaile*. Článek se věnuje slavnostnímu zahájení a používá k jeho popisu slova jako „přehlídka přátelství“ nebo „nerozborná družba“, říká také, že československé výpravě se spolu s domácí dostalo nejvřelejšího přijetí a jména jako Čáslavská a Zátopek jsou vyslovována s úctou a obdivem. Druhá polovina článku

¹⁴⁰ Neuvedeno. Slib čs. reprezentantů. *Rudé právo*. 7. 10. 1968, roč. 49, č. 276, s. 5.

¹⁴¹ ČTK – UPI. Telefoto. *Rudé právo*. 9. 10. 1968, roč. 49, č. 278, s. 8.

¹⁴² PAUL, Z. Čáslavská na roztrhání. *Rudé právo*. 9. 10. 1968, roč. 49, č. 278, s. 8.

¹⁴³ PAUL, Z. Oheň přátelství. *Rudé právo*. 12. 10. 1968, roč. 49, č. 281, s. 8.

informuje o počínání československých sportovců v prvních soutěžích.¹⁴⁴ Další zmínka o Věře Čáslavské se objevila až týden poté, spolu se zahájením soutěží gymnastek v článku s hlavním titulkem *Čáslavská vede*. Ten informoval o bodových ziscích z jednotlivých disciplín zejména týmu Československa, ale také jejich největších soupeřek. Autor uvádí, že gymnastický tým v čele s Čáslavskou je nejnadějnějším týmem ČSSR na olympiádě a Věra Čáslavská je v článku označena několikrát jako „zlatá.“¹⁴⁵ Den poté, 23. října, se o Čáslavské píše ve dvou článcích. První z nich je součástí rubriky Naši pod Popokatepetlem a spíše než Čáslavskou se zabývá sovětskou gymnastkou a jejím nezdarem na bradlech v povinných sestavách. Autor však zmiňuje, že i další sovětské gymnastky jsou velmi nebezpečné a jsou jen o vlas za Věrou. Autor také zmiňuje zakolísání dvou československých reprezentantek na bradlech.¹⁴⁶ Druhý článek má hlavní titlek *Dnes o medaile* a podtitlek *Mexický tisk aplauduje Věře Čáslavské*. Čáslavská je také na stejné straně na dvou fotografiích, na jedné sama na bradlech a na druhé spolu s ostatními členkami týmu. Hned v úvodu článku je zmíněno, že celému týmu, a zejména pak zlaté Čáslavské, aplaudoval jak mexický tisk, tak diváci v hale. Následují titulky nebo výňatky z mexických titulů jako: „*královna gymnastiky, její veličenstvo Věra Čáslavská, prováděla prosná jako labuť*“ a jiné. Zbytek článku se věnuje komentáři soutěže v povinných sestavách ve víceboji z pohledu československé gymnastky Jany Kubičkové.¹⁴⁷

Největší koncentrace příspěvků týkajících se Věry Čáslavské se objevila v čísle Rudého práva z 25. října, kdy je zmíněna hned ve čtyřech. Na úvodní straně tohoto vydání je Čáslavská na fotografii na stupních vítězů, která je vedle článku *Senzace ze stověžatě Prahy*. V článku autor zmiňuje zlatou medaili Duchkové a také fakt, že „*zlatá Věra Čáslavská je opravdu zlatá*“. Píše o radosti, kterou měli všichni doma a o záplavě blahopřání a telegramů v čele s těmi od A. Dubčeka, prezidenta L. Svobody, předsedy NS J. Smrkovský a pracujících z nejrůznějších závodů.¹⁴⁸ Další zmínka je v rubrice Naši pod Popokatepetlem, kde jsou popsány oslavy na ženských ubytovnách v olympijské vesnici. Cituje odpověď Čáslavské na otázku, proč si myslí, že jsou československé ženy takto úspěšné: „*Ženy se zřejmě lépe vyznají v tlačenici. A všechny, i špatné vlivy překonají. Podívejte se, tady ve vesnici nemohu projít, aby mne někdo*

¹⁴⁴ Neuvedeno. V Mexiku se rozdávají medaile. *Rudé právo*. 15. 10. 1968, roč. 49, č. 283, s. 1.

¹⁴⁵ PAUL, Z. Čáslavská vede. *Rudé právo*. 22. 10. 1968, roč. 49, č. 289, s. 8.

¹⁴⁶ Neuvedeno. Naši pod Popokatepetlem. *Rudé právo*. 23. 10. 1968, roč. 49, č. 290, s. 7.

¹⁴⁷ PAUL, Z. Dnes v noci o medaile. *Rudé právo*. 23. 10. 1968, roč. 49, č. 290, s. 8.

¹⁴⁸ Neuvedeno. Senzace ze stověžatě Prahy, *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 1.

nezastavil. Prosby jsou všelijaké, já ale na všechno odpovídám zítra a oni to dobře přijmou. Zkuste u nás doma někomu klidně říct maňana, tak na vás vyletí...“¹⁴⁹ Podrobněji se o vítězství Čáslavské a stříbrné medaili družstva píše v článku *Zlatý (a stříbrný) osmiboj*. Autor popisuje prostná Čáslavské slovy „úžasná pohybová báseň, sugestivní, temperamentní mexická hudba. Věřino tělo vířilo ve vzduchu, aby se vzápětí pokorně prohnulo v něžných tanečních variacích.“ Poté popisuje protesty po ohodnocení prostných Čáslavské, kdy diváci pískali, dupali a hlučeli. Byl to boj nervů, ale československé gymnastky bojovaly statečně.¹⁵⁰ V článku *Aplaus větového tisku našim děvčatům* cituje reakce různých světových deníků na vítězství Čáslavské a Duchkové, které nešetřily superlativy.¹⁵¹ Na stejné straně jsou také dvě fotografie Čáslavské, jedna, na které je nesena na rukou po vítězství a druhá, která jí zobrazuje na kladině. Poslední příspěvek tohoto dne je rozhovorem s Čáslavskou nazvaným *Poslední velký závod? „Věruška“* odpovídá na otázky týkající se svatby, konce kariéry, přestávky po srpnových událostech, diváků, ale zejména pak popisuje jednotlivé sestavy na nářadích.¹⁵² Následující den 26. října se zmínka o Čáslavské objevuje na první straně deníku v článku *Blahopřání olympioniků*, který informuje o blahopřejných telegramech od E. Erbana.¹⁵³ Ve stejném čísle vyšel také článek *Vdává se gymnastika za atletiku* informující o sobotní svatbě „gymnastické královny s lněnými vlasy a štíhlého, tmavovlasého třicetiletého mílaře“. Píše také o jejich plánech, o návratu do vlasti a následných líbánkách a cituje šéfa delegace O. Hradce, který říká, že v zahraničí nikdo nezůstane, že všichni chtějí domů a nikdo je nenutí. Uvádí také slova Čáslavské, že před olympiádou nebyli psychicky v pohodě, ale blahodárně na ně zapůsobilo vřelé přijetí mexické veřejnosti.¹⁵⁴

Ve vydání Rudého práva z 28. října je dalším vítězstvím Čáslavské a její svatbě s Odložilem věnována celá strana, na které se objevily i čtyři její fotografie. V prvním z článků *Zlatý večer před svatbou* je v úvodu uvedeno, že Čáslavská chtěla vyhrát zlaté medaile také proto, aby mohla dát každou těm, která má ráda, a kterým důvěřuje, panu prezidentovi a pánům Dubčekovi, Smrkovskému a Černíkovi. Nejprve autor rozmýšlí nad rozhodčími a co od nich čekat, poté už se věnuje popisu finálového večera. Hlediště vřelo jako „přeplněná váza“, výborný přeskok, bradla na tutovku, protesty diváků po

¹⁴⁹ Neuvedeno. Naši pod Popokatepetlem. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 7.

¹⁵⁰ Neuvedeno. Zlatý (a stříbrný) osmiboj. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

¹⁵¹ Neuvedeno. Aplaus světového tisku našim děvčatům. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

¹⁵² (pl). Poslední velký závod?. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

¹⁵³ Neuvedeno. Blahopřání olympionikům. *Rudé právo*. 26. 10. 1968, roč. 49, č. 293, s. 1.

výsledcích z kladiny, prostrná byla básní, diváci skandující Vera, Vera, Vera...¹⁵⁵ Článek *Srdečná blahopřání* informuje o telegramech od prezidenta Svobody, A. Dubčeka, J. Smrkovského a O. Černíka. V článku *Vera a Pepito se nemohli dostat k oltáři* je detailně popsán průběh svatby Čáslavské a Odložila. Již jejich obřad na velvyslanectví byl v obložení přihlížejících i novinářů, přípitek musel proběhnout v kuchyni. Zpravodajství z různých agentur pak popisuje obřad v katedrále, který se zpozdil o celou hodinu, desetitisíce lidí se mačkali uvnitř i vně katedrály, někteří lezli po oltářích, jiní měli štafle a Čáslavská se před nimi schovala v televizním voze. Čáslavská na sobě měla „zářivé bílé šaty prošívané zlatem, v plavých vlasech třpytivou čelenku, bledá tvář pod bílým závojem vyčerpaná a roztrpčená.“ Katedrálu museli opustit postranním východem. Posledním příspěvkem je rozhovor *Opravdu naposledy?*, ve kterém Čáslavská odpovídá na otázky zejména o svých výkonech, ale také o svatebních šatech a plánech do budoucna. Říká, že se po olympiádě vrací domu a už se těší na prezidenta republiky, který sportovce přijme.¹⁵⁶

Článek z 29. října *Odlet z Mexika* informuje o odletu poslední části výpravy, včetně manželů Odložilových.¹⁵⁷ O návratu pak píše článek *Nadšené ruzyňské ovace patřily „nejdražšímu zbytku“ olympioniků*, který je doplněn fotografií Čáslavské po přiletu. Odložil popisuje části svatby a Čáslavská jen dodává, že *Hlavně, že jsme šťastně doma, že si budeme moci odpočinout, osobně – a to mluvím i za Josefa – se velice těším na setkání s panem prezidentem.*¹⁵⁸ Poslední zmínky ve sledovaném období se objevily v Rudém právu 1. listopadu a věnovaly se přijetí československých olympioniků po návratu. Na titulní straně se objevil článek *Prezident republiky přijal čs. olympijskou výpravu* doplněný fotografií, na které Čáslavská přebírá řád od prezidenta. Článek popisuje, jak olympionici přišli „skládat účty“ prezidentovi, který je přijal spolu s dalšími zástupci veřejného života. Jsou citovaní jak prezident, tak i E. Bosák a J. Smrkovský, který olympioniky také později přijal. Prezident oslovuje Čáslavskou „Věruška“ a „naše Věra“. Článek je velmi podobný tomu, který byl vydán v Lidové demokracii, zmiňuje důležitost inspirace mládeže a slávy pro socialistickou vlast.¹⁵⁹ Ve stejném čísle se ještě objevil článek *Čáslavská za záclonou*, který pokračuje v popisu

¹⁵⁴ Neuvedeno. Vdává se gymnastika za atletiku. *Rudé právo*. 26. 10. 1968, roč. 49, č. 293, s. 7.

¹⁵⁵ PAUL, Z. Zlatý večer před svatbou. *Rudé právo*. 28. 10. 1968, roč. 49, č. 294, s. 6.

¹⁵⁶ Neuvedeno. *Opravdu naposledy?*. *Rudé právo*. 28. 10. 1968, roč. 49, č. 294, s. 6.

¹⁵⁷ Neuvedeno. *Odlet z Mexika*. *Rudé právo*. 29. 10. 1968, roč. 49, č. 295, s. 6.

¹⁵⁸ Neuvedeno. *Nadšené ruzyňské ovace patřily „nejdražšímu zbytku“ olympioniků*. *Rudé právo*. 30. 10. 1968, roč. 49, č. 296, s. 8.

¹⁵⁹ (čtk). *Prezident republiky přijal čs. olympijskou výpravu*. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 1.

přijetí olympioniků prezidentem. V úvodu se reportér *Pepíkovi* omlouvá, že ještě použil dívčí jméno Čáslavské, prý to bylo pro lepší orientaci čtenářů, poté už cituje vyjádření jednotlivých sportovců. Čáslavská říká: „*Kdy se ve mně zrodila myšlenka symbolicky věnovat čtyři zlaté medaile našim nejvyšším představitelům? Provázela mne už od vítězství v osmiboji, jenže byl v tom opravdu háček, vyjdou opravdu čtyři? Slávka Matlochová mi pořád říkala, že ano, já si však sama tak jistá nebyla. Kdyby vyšli jen tři zlaté, nevím, co bych dělala. Naštěstí to klaplo.*“¹⁶⁰ Poslední článek *U Josefa Smrkovského* informuje o přijetí olympioniků v budově Národního shromáždění a darech, které od něj obdrželi. Novomanželé Odložilovi obdrželi kompletní servis z broušeného křišťálového skla.¹⁶¹

4.3.2 Mladá fronta

Mladá fronta zveřejnila během sledovaného období největší počet článků týkajících se Čáslavské ze sledovaných deníků, a to 37.

Dne 3. října v článku *Sport č. 1 – gymnastika* s podtitulkem *Věra Čáslavská poprvé trénovala*. Tento článek neinformuje tolik o prvním tréninku československé reprezentantky jako spíše o její oblibě u domácích novinářů, kteří podle článku plně chválí přednosti Čáslavské, ať už jde o postavu, světlé vlasy, ale hlavně výkony na nářadí. Dále popisuje snahu Kučinské získat publicitu nebo fronty u bank, snažící se sehnat lístky na gymnastické závody.¹⁶² Hned 4. října se objevil článek *Věra není (pro nikoho) doma*, který obsahuje rozmluvy s doc. Choutkou, protože českoslovenští reprezentanti nebyli většinou k zastižení. Nejpodstatnější pro tuto práci je první otázka rozhovoru o tom, že „*všichni doma mají obavy o osudy (ale hlavně klid) Věry Čáslavské*“. V odpovědi je zmíněno, že se báli, že Čáslavskou po přiletu roztrhají, a že od následujícího týdne bude mít tréninkové hodiny navíc na nezveřejněném místě. Všechny návštěvy k ní byly puštěny jen s povolením československé výpravy.¹⁶³ První zmínka ve sledovaném období se objevila dne 5. října, kdy vyšel článek *Trpím za Věru* obsahující přepis telefonického rozhovoru se „*ztraceným synem*“ Josefem Odložilem. V části článku *Trpěl jsem za Věru* Odložil mluví o tom, jak mu svým přiletem „*píchla*“, protože byl v obložení novinářů vyptávajících se ho na československou reprezentantku. Zmiňuje také davy na letišti a fakt, že asi novináři mají doma proti těm mexickým úplně

¹⁶⁰ ŠUPICH, Z. Čáslavská za záclonou. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 8.

¹⁶¹ Neuvedeno. U Josefa Smrkovského. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 8.

¹⁶² Neuvedeno. *Sport č. 1 – gymnastika. Mladá fronta*. 3. 10. 1968, roč. XXIV, č. 266, s. 7.

krásný život.¹⁶⁴ V textu *Co říkají gymnastky?* z článku *Neklidná poslední neděle* se píše o Latyninové, která se jako šéftrenérka SSSR a rozhodčí zdržela předpovědí. Píše také o tom, že Čáslavská podle svých slov trénuje méně než doma, zhruba čtyři až pět hodin denně a ohledně svatby s Odložilem se vyjádřila, že připadá v úvahu po dosažení výborných výsledků.¹⁶⁵ Dne 8. října se objevil článek *Bude mexická svatba?* doplněný malou fotografií Čáslavské. Autor článku polemizuje nad možností svatby Čáslavské v Mexiku a jako důkaz předkládá členku od jablonecké bižuterie, která dorazila do olympijské vesnice pro Věru Čáslavskou. Čáslavská je v článku popsána jako „naše nejoblíbenější gymnastka“.¹⁶⁶ Ve sportovní sekci 9. října byla zveřejněna fotografie Věry Čáslavské z tiskové konference, podle popisku jedné z nejoblíbenějších osobností mexické olympiády.¹⁶⁷ Den poté se objevil článek o Věře Čáslavské v rubrice *Udalo se, komentujeme*. Autor v něm komentuje výrok Čáslavské v rozhovoru před olympiádou: „Nemám ráda nepřírozené opičky pro fotografy.“ Dává ho do srovnání s fotografií zveřejněnou v některých československých denících, na které Čáslavská pózuje při stopování času Odložilovi. Zpochybňuje také tvrzení, že se Čáslavská soustředí pouze na trénink, vzhledem k článkům z domácích i mexických novin. Ptá se, jestli toho po Věře nechtějí moc najednou a neměly by se jí nechat jen starosti o medaile.¹⁶⁸ Dne 11. října se ve sportovní rubrice objevil článek *Neviděla, neslyšela*, který cituje vyjádření Čáslavské po právě dokončeném tréninku na prostných poprvé v celé sestavě, po kterých sotva popadala dech a neviděla, neslyšela.¹⁶⁹

V den zahájení olympijských her 12. října se objevil článek *Ve stopách Zátopka a Čáslavské*, který rekapituluje úspěchy Zátopka v Helsinkách a Čáslavské v Tokiu a doufá, že v Mexiku se sbírka zlatých medailí díky Čáslavské ještě rozroste.¹⁷⁰ Ve stejný den Mladá fronta ještě vytiskla kinogram přeskoku Věry Čáslavské. Dne 14. října vyšel článek *Sympatie, ovace!*, který popisuje přijetí československé reprezentace při slavnostním zahájení her, která obdržela největší potlesk od přihlížejících. Mexické deníky psaly, že se jejich lid ztotožňuje s československými problémy, potlesk vycházel ze sympatie, vyjadřoval pocit, v němž svoboda má první místo. Zmiňovali také, že Československo bylo v čele s půvabem Věry Čáslavské a reprezentanti vstoupili na

¹⁶³ VITOUŠ, P. Věra není (pro nikoho) doma. *Mladá fronta*. 4. 10. 1968, roč. XXIV, č. 267, s. 8.

¹⁶⁴ VITOUŠ, P. Trpím za Věru. *Mladá fronta*. 5. 10. 1968, roč. XXIV, č. 268, s. 8.

¹⁶⁵ Neuvedeno. *Neklidná poslední neděle*. *Mladá fronta*. 7. 10. 1968, roč. XXIV, č. 269, s. 4.

¹⁶⁶ (jm). *Bude mexická svatba?*. *Mladá fronta*. 8. 10. 1968, roč. XXIV, č. 270, s. 8.

¹⁶⁷ ČTK. Telefoto. *Mladá fronta*. 9. 10. 1968, roč. XXIV, č. 271, s. 7.

¹⁶⁸ (vit). *Udalo se, komentujeme*. *Mladá fronta*. 10. 10. 1968, roč. XXIV, č. 272, s. 8.

¹⁶⁹ Neuvedeno. *Neviděla, neslyšela*. *Mladá fronta*. 11. 10. 1968, roč. XXIV, č. 273, s. 7.

stadion pevným krokem a směle.¹⁷¹ Na titulní straně z 15. října se objevila fotografie Čáslavské se Zátopkem s popiskem mluvící o tom, že Zátopek už jen propaguje republiku, Čáslavskou čekají těžké boje.¹⁷²

Další zmínka se objevuje až 22. října po zahájení soutěží gymnastek nazvaná *Dobry start Čáslavské*. Článek postupně popisuje počínání československého týmu na jednotlivých náhradách v soutěži víceboje. Autor také komentuje podle něj ne příliš spravedlivou známku pro Čáslavskou na prostných.¹⁷³ Den poté se v Mladé frontě objevila fotografie Věry Čáslavské při přeskoku.¹⁷⁴ Dne 24. října se fotografie Čáslavské objevila na titulní straně deníku s popiskem, že po mnoha měsících přípravy a týdnech nervozity zakončila Čáslavská boj o první medaile.¹⁷⁵ Ve stejný den vyšel také článek *Její veličenstvo Věra*, který popisuje, jak mexický tisk chválí Čáslavskou. Používají se slova jako „*triumf královny gymnastiky, cvičila jako labuť, obecenstvo bylo okouzleno uměním*“ a další.¹⁷⁶ V čísle z 25. října je Čáslavská zmíněna dokonce v pěti příspěvcích, z nichž dva jsou na titulní straně. Prvním z nich je fotografie mávající Čáslavské s popiskem „*Potvrdila naprosto srozumitelně, že je nejlepší gymnastkou světa současného, ale i nejlepší gymnastkou světa všech dob. Po Mexiku skončí a bude žít jako normální člověk...*“¹⁷⁷ Titulní strana také obsahuje článek *Blahopřání do Mexika* informující o blahopřejném telegramu od prezidenta republiky.¹⁷⁸ Článek *Královna – bohužel naposledy* v úvodu informuje o dalších blahopřejných telegramech od A: Dubčeka, J. Smrkovského, M. Fischerové a dalších. Zbytek článku už cituje různé zahraniční tiskové agentury a jejich reakce na vítězství Čáslavské. Opět je označována královnou, nenapodobitelnou, suverénní, královnou publika. Většina se také vyjadřuje k nespravedlivému hodnocení rozhodčích, kteří Čáslavské ubírali.¹⁷⁹ Další dva články a dvě fotografie se potom objevily na následující stránce sportovní rubriky. První byl nazván *Na vrcholu slávy hledá štěstí*, píše o tom, že Čáslavská chce po olympiádě skončit s gymnastikou. Přála si ještě jedno velké vítězství, její sen se vyplnil a teď už má cíle jiné, chce svatbu a děti. A „*děti a gymnastika, to nejde dohromady*“. Zbytek

¹⁷⁰ (vit). Ve stopách Zátopka a Čáslavské. *Mladá fronta*. 12. 10. 1968, roč. XXIV, č. 274, s. 12.

¹⁷¹ Neuvedeno. Sympatie, ovace!. *Mladá fronta*. 14. 10. 1968, roč. XXIV, č. 275, s. 6.

¹⁷² NOVÁK, K. foto. *Mladá fronta*. 15. 10. 1968, roč. XXIV, č. 276, s. 1.

¹⁷³ Neuvedeno. Dobry start Čáslavské. *Mladá fronta*. 22. 10. 1968, roč. XXIV, č. 282, s. 7.

¹⁷⁴ ČTK – UPI. Telefoto. *Mladá fronta*. 23. 10. 1968, roč. XXIV, č. 283, s. 8.

¹⁷⁵ MF – VITOUŠ, P. Foto. *Mladá fronta*. 24. 10. 1968, roč. XXIV, č. 284, s. 1.

¹⁷⁶ Neuvedeno. Její veličenstvo Věra. *Mladá fronta*. 24. 10. 1968, roč. XXIV, č. 284, s. 7.

¹⁷⁷ ČTK – UPI. Telefoto. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 1.

¹⁷⁸ ČTK. Blahopřání do Mexika. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 1.

¹⁷⁹ Neuvedeno. Královna – bohužel už naposledy. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 7.

článku popisuje průběh závodu a reakce Čáslavské na jednotlivá náradí, cvičila prý pro diváky.¹⁸⁰ Poslední článek dne *Dnes o další zlato*, který se ještě vrací k soubojům ve víceboji. Popisuje také bleskový telegram od A. Dubčeka a hovor po závodě s rodiči.¹⁸¹ Dne 26. října vyšel článek *Odložilovo mexické ano* doplněn o fotografie Odložila a Čáslavské. Jedná se o rozhovor s Josefem Odložilem o jeho nadcházející svatbě a také nevěstě. Odložil popisuje, proč se nakonec rozhodli vzít se v Mexiku a ne v Československu, kde mají rodinu: „...ale my jsme v Praze vycítili, že by to doma rodinná svatba stejně nebyla, příliš mnoho lidí by si z toho udělalo svou slavnost.“ Dále hovoří o tom, kdy padlo definitivní rozhodnutí vzít se v Mexiku, o pronásledování novináři, nadcházejících plánech po ukončení jejich kariér a také nadcházejícím závodě Čáslavské.¹⁸²

Největší koncentrace zmínek o Věře Čáslavské se objevila ve vydání 28. října. Na titulní straně se objevuje blahopřání od Mladé fronty medailistům z posledních dní olympiády včetně Čáslavské, a také blahopřání k svatbě novomanželům Odložilovým. První série článků se věnuje medailím Čáslavské na kladině a bradlech. Článek *Nakajama jako Čáslavská* jen zmiňuje, že japonský gymnasta Nakajama dosáhl stejného počtu zlatých medailí na náradích jako Věra Čáslavská.¹⁸³ *Svět píše o Věře* už se celý věnuje jen Čáslavské, přesněji ohlasům světových agentur a listů na její úspěchy v posledním dni gymnastických soutěží a následnou svatbu. Všechny se shodují, že zlatou medaili z kladiny jí ukradli rozhodčí. Píší, že odchod „mistryně mistryň, největší, nejúplnějši, nejdokonalejši mistryně všech dob byl neposkvrněným finále jejich patnácti let v závodním sportu.“ Agentura UPI také zmiňuje opětovnou nepřítomnost sovětských gymnastek na tiskové konferenci po závodě, kvůli únavě. Deníky také psali o svatbě Čáslavské s Odložilem, mimo jiné třeba, že: „Je škoda, že dívka, kterou Mexičané považují za svou, bude patřit jen jednomu.“¹⁸⁴ Závěrečným závodům se věnuje článek *Triumf dovršen*. Na přeskoku předvedla „plavovlasá Čechoslovačka“ velmi vysoký Jamašitův skok s výborným dopadem, na bradlech předvedla „riskantní sled obtížných prvků“ a prostná byla jejím životním výkonem, „pohybová báseň podtržená akrobacií.“ Jedinou zlatou neobdržela na kladině, kde rozhodčí upřednostnili slabší výkon Kučinské před Čáslavské „mistrovskou sestavou“ a diváci tak měli příležitost k hlasitému a

¹⁸⁰ PACINA, V. Na vrcholu slávy hledá štěstí. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 8.

¹⁸¹ Neuvedeno. *Dnes o další zlato*. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 8.

¹⁸² Neuvedeno. *Odložilovo mexické ano*. *Mladá fronta*. 26. 10. 1968, roč. XXIV, č. 286, s. 8.

¹⁸³ Neuvedeno. *Nakajama jako Čáslavská*. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 4.

¹⁸⁴ Neuvedeno. *Svět píše o Věře*. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 5.

dlouhotrvajícímu protestu.¹⁸⁵ Příspěvek *Blahopřání Věře* informuje o pozdravných telegramech od prezidenta L. Svobody a také od A. Dubčeka, O. Černíka a J. Smrkovského.¹⁸⁶ Článek *Žena 7x zlatá*, popisuje jak vítězství na olympiádě, tak Čáslavské cestu během jedenáctiletého tréninku a je doplněn citacemi Čáslavské. Na začátku stejně jako jiné deníky zmiňuje, že Čáslavská chtěla vyhrát čtyři zlaté medaile, aby je mohla dát čtyřem lidem, které má ráda, nejvyšším československým politickým představitelům. Hovoří o svých pocitech před posledním závodem kariéry, o věštění její trenérky, že vyhraje čtyři zlaté i o taktizování na bradlech. Popisuje také svůj vývoj z benjamínka týmu po nejstarší gymnastku, která by měla udávat tón, a kterou je na konci kariéry a co jí není vlastní. Článek končí slovy, že „dovršila svou světovou velikost a nyní se konečně chystá provést něco prostého a obvyklého – vdát se.“¹⁸⁷ Poslední zmínka dne se objevila v článku *Slavněji než královna*, který popisuje průběh svatby Čáslavské s Odložilem. Nejprve civilní obřad na československém velvyslanectví a poté v mexické Metropolitní katedrále. Popisuje vysokou popularitu *Very a Pepita*, záplavu lidí, která oba obřady, zejména ten církevní provázela. Zmiňuje také dary, které obdrželi, jmenovitě ten od japonských gymnastek, které tak byly jedinými soupeřkami Čáslavské, které osobně přišly. V článku je také popsán vzhled obou novomanželů. Zakončen je popisem svatební hostiny v olympijské vesnici a letem domů společností Air France.¹⁸⁸

V následujícím vydání 29. října se v článku *Jedním dechem* mimo jiné objevuje informace, že svatba Čáslavské s Odložilem byla pro pařížský tisk událostí dne.¹⁸⁹ *MF hodnotí olympijské hry v Mexiku* nejprve filozofuje nad současnou dobou, novými objevy a vynálezy v porovnání s olympiádou, která je výrazem původního obrazu člověka a jeho prostého světa. O Čáslavské píše: „*Jsmo však v roce 1968, žijeme v době vypjaté prestiže, i my jsme hrdi na Věru Čáslavskou, ne proto, že je to výjimečný zjev ženy sportovkyně, ale hlavně proto, že bojuje za vlajku s modrým klínem.*“¹⁹⁰ Vydání 30. října se věnuje příjezdu Čáslavské zpět do ČSSR ve článku *Zlatá paní doma*, který je rozdělen na několik stran. První část popisuje atmosféru na letišti v Ruzyni, „*všechny možné tetičky, příbuzné, novináři, kompletní letištní personál, fotografové, filmaři*“ a

¹⁸⁵ Neuvedeno. Triumf dovršen. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

¹⁸⁶ Neuvedeno. Blahopřání Věře. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

¹⁸⁷ Neuvedeno. Žena 7x zlatá. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

¹⁸⁸ Neuvedeno. Slavněji než královna. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

¹⁸⁹ Neuvedeno. Jedním dechem. *Mladá fronta*. 29. 10. 1968, roč. XXIV, č. 288, s. 7.

¹⁹⁰ Neuvedeno. Mf hodnotí olympijské hry v Mexiku. *Mladá fronta*. 29. 10. 1968, roč. XXIV, č. 288, s. 8.

další. Všichni očekávali přilet „nejslavnější československé občanky posledních dní“.¹⁹¹ Pokračování ve sportovní rubrice se věnuje příjezdu reprezentantů, vypráví o schovávání Čáslavské na WC v Paříži, znovu popisuje události svatebního dne slovy Odložila. Autor konstatuje, že mnoho lásky škodí. Druhá polovina článku se věnuje československým volejbalistům a Duchkové. V poslední části přemýšlí, zda se objeví nová Čáslavská, na což československá trenérka Matlochová říká: „Nevěřím, druhá Čáslavská se nikde na světě už neobjeví. Věra byla vynikající. Mexiko byl její vrchol, úžasné vítězství.“¹⁹² V článku z 31. října *Ukázala, jak se to dělá* se píše o tom, že sportovci, kteří byli členy Rudé hvězdy, měli největší podíl na medailích ČSSR, včetně nejúspěšnější Věry Čáslavské.¹⁹³

Poslední důkladně zdokumentovanou událostí ve sledovaném období bylo přijetí československých reprezentantů prezidentem republiky. Dne 1. listopadu se na titulní straně objevil článek *Gejzíry nadšení zaplavily Hrad* spolu s několika fotografiemi. Autor nejprve komentuje počasí a usměvavé hloučky lidí čekající před Pražským hradem. Poté už se věnuje samotnému přijetí sportovců a poznamenává, že v „žádném jiném státě by se snad nemohlo tolik oficialit obejít bez oficialit.“ Reprezentanti, zastoupení E. Bosákem, složili účty a oznámili, že splnili svůj slib daný před odjezdem a poděkovali za zájem a péči jak státním představitelům, tak lidu i médiím. Poté už je citován prezident Svoboda, zejména jeho řeč k Věře Čáslavské při předání řádu republiky, ve kterém jí říká, že je „naše Věra a mají ji rádi“, dále dodává, že to, čeho dosáhla je nejen výsledkem obrovské vytrvalosti a skromnosti, ale také lásky k socialistické vlasti.¹⁹⁴ Článek *Olympionici na roztrhání* informuje o přijetí olympijských medailistů předsedou ÚV NF E. Erbanem, a také o blahopřejných telegramech Čáslavské a Bosákovi od předsedy ÚRO K. Poláčka.¹⁹⁵ Článek *Gejzíry nadšení zaplavily Hrad* pokračuje i na dalších stránkách deníku, kde je také doplněn o další fotografie, mimo jiné o předsedu vlády podepisujícího se Věře Čáslavské. Nejprve autor poznamenává, že všichni přítomní byli hrdí, jak hlava státu dovede vyjádřit upřímně mínění a přání všech lidí. Poté už je citována Čáslavská, které nejvyšším státním zástupcům poděkovala za jejich podporu, kterým chtěli všichni udělat radost, protože je mají tak rádi. Tím nejcenějším a nejhezčím z její kariéry je pro ni prý uznání

¹⁹¹ VITOUŠ, P. a J. ŠÁLEK. Zlatá paní doma. *Mladá fronta*. 30. 10. 1968, roč. XXIV, č. 289, s. 1.

¹⁹² VITOUŠ, P. a J. ŠÁLEK. Zlatá paní doma. *Mladá fronta*. 30. 10. 1968, roč. XXIV, č. 289, s. 8.

¹⁹³ (vit). *Ukázala, jak se to dělá*. *Mladá fronta*. 31. 10. 1968, roč. XXIV, č. 290, s. 7.

¹⁹⁴ ŠÁLEK, J. *Gejzíry nadšení zaplavily Hrad*. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 1.

¹⁹⁵ Neuvedeno. *Olympionici na roztrhání*. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 7.

a důvěra prezidenta. Následně předala miniatury medailí čtyřem nejdůležitějším politickým zástupcům a naopak spolu s manželem obdrželi svatební dar od prezidenta. V závěru jsou ještě citováni A. Dubček, který popisuje jak je hrdý na sportovce a jak stihl jako první poslat telegram a J. Smrkovský. Autor také hovoří o lidovosti, se kterou státníci „*sestoupili z výšin svých funkcí až dolů mezi lidi a zachovali si důstojnost, obdiv a úctu.*“¹⁹⁶

Poslední zmínky se objevily v závěru sledovaného období 6. a 7. listopadu a informovali o svatební cestě novomanželů Odložilových. Na titulní straně 6. listopadu se objevila fotografie manželů s popiskem *Najdou klid na Capri?*, která pokračuje článkem ve sportovní rubrice. Ten obsahuje krátký rozhovor před odletem s *Věrou a Pepíkem*, kde hovoří o plánech na svatební cestě, obsahu jejich kufru a obav z italských novinářů.¹⁹⁷ Poslední zmínka je v příspěvku ze 7. listopadu *Odložilovi na Capri* informující o příjezdu manželů na ostrov na pozvání Italského olympijského výboru a pokračování jejich cesty do Japonska.¹⁹⁸

4.3.3 Lidová demokracie

V období kolem olympijských her v Mexiku 1968 vydání Lidové demokracie obsahovala 28 článků týkajících se Věry Čáslavské.

Článek *Čáslavská ,vytlačila' Kučinskou?* vyšel v Lidové demokracii 3. října. Velmi se podobá tomu, který se objevil v Mladé frontě, hovoří o mediálním zájmu v Mexiku věnovaném československé reprezentaci, zejména pak *zlaté Věrce z Tokia*. Zmiňuje také její první trénink sledovaný domácími i zahraničními reportéry, kteří poté o „*světové gymnastce číslo 1*“ zveřejňují dlouhé reportáže s fotografiemi, což je chválou jak pro Věru, tak pro celý kolektiv. Zmíněna je i karikatura reagující na téměř vyprodané lístky na gymnastické soutěže žen. Jak napovídá titulek článku, po svém příjezdu Čáslavská zaujala první místo na žebříčku publicity před svou konkurentkou Kučinskou, která se předtím objevila na fotografii s výtisky dvou zahraničních listů.¹⁹⁹ Následující den se v článku *Ani chvilku není sama* píše o tom, jak se z Čáslavské stala hvězda her. Jakmile prý „*vytáhne paty z dívčí ohrady v olympijské vesnici*“, není chvíli sama kvůli žádostem

¹⁹⁶ ŠÁLEK, J. Gejzíry nadšení zaplavily Hrad. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 8.

¹⁹⁷ VITOUŠ, P. Najdou klid na Capri?. *Mladá fronta*. 6. 11. 1968, roč. XXIV, č. 295, s. 8.

¹⁹⁸ Neuvedeno. Odložilovi na Capri. *Mladá fronta*. 7. 11. 1968, roč. XXIV, č. 296, s. 7.

¹⁹⁹ (čt + re). Čáslavská ,vytlačila' Kučinskou?. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 3. 10. 1968, roč. 24, č. 266, s. 8.

o autogramy a interview. Článek také zmiňuje, že nepocit'uje následky chřipky, kterou trpěla před odjezdem, že je spokojena s prvotřídním náradím, je dojata přízní Mexičanů, a také o pamětní medaili, kterou obdržela od předsedy organizačního výboru her Vasqueze.²⁰⁰ První zmínka sledovaného období se objevila 7. října v článku *Čáslavská přepadena krojovanými Mexičany s nízko zavěšenými stříbrnými kolty*, který shrnuje tiskovou konferenci Věry Čáslavské. V úvodu hovoří o darech, které dostala od mexických pořadatelů – mexický kroj, veliké prošíváné sombrero a panenku pro štěstí. Čím se tento článek liší od ostatních, které byly vydány ve sledovaných listech, je jeho zaměření na čtrnáctidenní chřipkové onemocnění, které prodělal před olympiádou. Čáslavská říká: „Bohužel má příprava byla narušena a čtrnáct dní jsem nemohla trénovat.“ Autor zmiňuje, že měla na tiskové konferenci ještě „pobledlou tvář“. Čáslavská také zmiňuje, že toto přerušení nemělo velký dopad na její přípravu a šlo spíše o „psychickou záležitost“. V článku je také zmíněna možná svatba Čáslavské a Odložila, která se bude odvíjet podle jejich výsledků. Na závěr cituje její závěrečný výrok hovořící o tom, že by olympiáda měla být v duchu míru.²⁰¹ Dne 9. října se objevila fotografie Čáslavské zkoušející sombrero s popisem: „Věra Čáslavská se spokojí s vyzkoušením sombrera mexického caballera.“²⁰² Poslední zmínka před zahájením her v Mexiku 1968 se objevila 10. října v článku *V tábore našich sportovců*. Sleduje očima zpravodajů ČTK tréninky a aklimatizaci československých reprezentantů v Mexiku. V části komentující trénink Čáslavské cituje její pocity poté, co si poprvé zkusila celou sestavu na prostných. Hovoří o tom, že bude z náradí nejsložitější z hlediska úbytku kyslíku, protože trvá nejdéle. O první zkoušce celé sestavy prohlásila, že to bylo peklo a na konci neviděla, neslyšela.²⁰³

V den zahájení olympiády 12. října je Čáslavská zmíněna v článku *Býk čs. výpravě*. Hovoří o býku, který byl československé výpravě darován ekvádorským toreadorem pracujícím v Mexiku E. Vitterim. Ten se později sešel s Věrou Čáslavskou a manželi Zátokovými, což potěšilo fotografy, autor hovoří o „prvotřídním soustu pro cvakající

²⁰⁰ (č + re). Ani chvilku není sama. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1968, roč. 24, č. 267, s. 8.

²⁰¹ (k). Čáslavská „přepadena“ krojovanými Mexičany s nízko zavěšenými stříbrnými kolty. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 10. 1968, roč. 24, č. 269, s. 4.

²⁰² ČTK. Telefoto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 9. 10. 1968, roč. 24, č. 271, s. 8.

²⁰³ Neuvedeno. V tábore našich sportovců. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 10. 10. 1968, roč. 24, č. 272, s. 8.

*spouště aparátů.*²⁰⁴ Po tomto příspěvku následuje odmlka až do 19. října, kdy se ve sportovní sekci Lidové demokracie objevil článek *Čáslavská spoléhá na obecenstvo*. Jedná se o rozhovor s československou reprezentantkou, kde Čáslavská popisuje přízeň mexického publika ženským gymnastickým soutěžím, ne jenom její osobě, ale i ostatním gymnastkám. Konstatuje, že mexické publikum bohužel gymnastice příliš nerozumí a neumí ocenit některé sestavy tak, jak by si zasloužily. Říká, že nemá tolik klidu na trénink, ale zdravotně je v pořádku. Předpokládá, že v soutěži rozhodnou nervy jednotlivých gymnastek.²⁰⁵ V čísle z 22. října se Čáslavská objevuje v článku popisujícím průběh povinných sestav ve víceboji nazvaném *Čáslavská vede*. Článek je doplněn fotografií Čáslavské, zachycující československou reprezentantku v letu. Článek prochází postupně výsledky československých reprezentantek v jednotlivých disciplínách a srovnává je s výsledky jejich sovětských soupeřek, zejména pak Čáslavské a Kučinské. Čáslavská je také v článku zmíněna jako „naše Věra“ v porovnání s Kučinskou. Autor nechce „dělat proroky před závěrečnými účty“, ale počítá, že pokud se nestane něco neočekávaného, náskok by měl Čáslavské na vítězství stačit.²⁰⁶ K povinným sestavám se vrací i článek *Dnes padne rozhodnutí*. Opakuje, že Čáslavská je nyní po ne úplně vyvedených povinných sestavách Kučinské favoritkou boje o zlatou medaili. Popisuje gymnastickou halu Hala Auditoria, která hostila olympijskou soutěž gymnastek. Většina článku je tvořena výroky jednotlivých osob k proběhlému závodu. První z nich je Hana Vlácilová, která čeká potvrzení předpokládaných výsledků, tedy vítězství Čáslavské a sovětských gymnastek. Říká: „Myslím, že se medaile pěkně rozdělí, aby nebyl nikdo poškozen.“ Článek také cituje psychologa československého týmu dr. M. Vaňka a gymnastku J. Kubičkovou. Švýcarský novinář S. Wyller pak komentoval Čáslavskou, která podle něj působila klidným dojmem. Článek je doplněn fotografií usmívající se Čáslavské v reprezentačním dresu.²⁰⁷ V rubrice Pel – mel z olympijský her ze stejného dne

²⁰⁴ WENDT, M. Býk čs. výpravě. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 12. 10. 1968, roč. 24, č. 274, s. 10.

²⁰⁵ Neuvedeno. Čáslavská nespolečá na obecenstvo. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 19. 10. 1968, roč. 24, č. 280, s.12.

²⁰⁶ WENDT, M. Čáslavská vede. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1968, roč. 24, č. 282, s. 8.

²⁰⁷ Neuvedeno. Dnes padne rozhodnutí. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1968, roč. 24, č. 283, s. 6.

informuje o tom, že polovinu olympijského zpravodajství v Mexiku zabraly záběry Čáslavské a československých gymnastek.²⁰⁸

Dne 25. října se zmínka o Čáslavské po jejím prvním vítězství na olympijských hrách v Mexiku objevila na titulní straně Lidové demokracie. Článek *Srdečná blahopřání do Mexika* zmiňuje blahopřejné telegramy Věře Čáslavské a Mileně Duchkové od prezidenta L. Svobody, A. Dubčeka a také J. Smrkovského ve znění: „*Srdečně blahopřeji k vítězství, o kterém jsem nepochyboval. Dík za zlatou medaili pro slávu naší krásné vlasti.*“²⁰⁹ Ve sportovní rubrice stejného čísla jsou Čáslavské věnovány tři články – *Triumfální konec velkého díla*, *Nezapomenutelná a nenapodobitelná* a *Smoking v kufru*, spolu s nimi je na stránce zveřejněna také fotografie Čáslavské vyhazované do vzduchu. V úvodu článku autor popisuje stupně vítězů po závodech ve víceboji. V jednotlivkyních je na prvním místě Věra Čáslavská „*v černém trikotu a s kontrastujícími zlatými vlasy*“, v soutěži družstev je na něm „*modrá záplava ruských gymnastek.*“ Celý stadion skandoval „*Vera, Vera, Vera....*“ a článek dále říká, že: „*Život jedné sportovkyně, snad nejúspěšnější jakou zná historie sportu v Československu, vchází v zenitu výkonnosti do cílové pásky.*“ Zbytek článku tvoří komentáře Čáslavské k jednotlivým disciplínám. Začala cvičit jako ve snách, ale po výskoku na kladinu převládl rozum. Prostná cvičila na mexické rytmy a zařadila efektní prvky pro diváky. Z přeskočků strach neměla. Když nastupovala na bradla, bylo jí úzko, snad se zapomněla i usmívat a věděla, že jestli se jí závěrečná skladba nepovede, celá stavba se zhroutlí, vše však dopadlo dobře. V podtitulku je zmíněna její mexická přezdívka *Prima Vera* a autor článku jí nazývá také „*statečné české děvče*“.²¹⁰ Druhý článek cituje některé mexické i jiné zahraniční deníky a jejich chválu k „*nezapomenutelné, nenapodobitelné, nesrovnatelné a zcela suverénní*“ Věře Čáslavské. Vyskytují se slova jako „*výkon bez poskvrny, královna gymnastiky, nádherná korunovace*“. Popisuje také její telefonát s maminkou a reakci na telegram od A. Dubčeka v československém rozhlase po závodě. Mimo jiné píše i o diváckých reakcích na nadhodnocenou sestavu Kučinské na prostných, jeden deník napsal: „*Věra proměnila*

²⁰⁸ Neuvedeno. Pel – mel z olympijských her. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1968, roč. 24, č. 283, s. 8.

²⁰⁹ (čtk). *Srdečná blahopřání do Mexika*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 1.

²¹⁰ WENDT, M. *Triumfální konec velkého díla*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

*hledišťe národního auditoria v pobočku blázince nebo lidé se rozčilovali, křičeli.*²¹¹ Poslední článek dne píše o veřejném tajemství, kterým je svatba Čáslavské a Odložila. Na její konání byly v Mexiku vypsány sázky 100:1, ale v článku se píše, že českoslovenští reportéři prozradili, že svatba bude poslední den olympiády 27. října.²¹²

Také 26. října se v rubrice Vážně, ale převážně nevázně Lidová demokracie věnuje svatbě Čáslavské. Podčlánek *Veselka pro Odložilovi* informuje o tom, že ředitelství Ráj nabídlo novomanželům po návratu do Prahy hostinu na jejich účet až do výše 10 000 Kč v Letenském zámečku nebo v Belvederu.²¹³ Ve stejném tématu pokračuje i článek *Svatební zvony* ze stejného čísla doprovázený fotografií snoubenců. Článek nehovoří ani tolik o samotné svatbě „*gymnastické královny s lněnými vlasy a štíhlého, tmavovlasého mílaře*“, ale spíše o jejich plánech po svatbě. „*Slečna Čáslavská*“ hovoří o tom, že se nejdříve podívají domů, kam je táhnou jejich srdce a Odložil dodává, že na svatební cestu poté vyrazí někam do tepla do Evropy. O návratu všech československých atletů do vlasti hovoří „*ramenatý, kudrnatý čtyřicátník*“, šéf delegace Oldřich Hradec: „*Ne, nikdo nezůstane v zahraničí, nikdo nás nenutí k návratu, je to akt dobrovolného rozhodnutí. Ale všichni naši olympionici se těší domů, protože milují svou zem a chtějí v ní žít.*“²¹⁴

Na titulní straně deníku z 28. října se objevil článek *Plamen XIX. olympijských her zhasl* bilancuje počínání československých reprezentantů na ukončené olympiádě. O Čáslavské píše: „*Navždy bude mexická olympiáda spojena se jménem gymnastky Věry Čáslavské. Myslím, že vchází do dějin jako pojem. Nejen v kategorii sportu a výkonu, ale i jako občanka jednoho malého státu ve střední Evropě, jenž její zásluhou zvýšil svůj kredit v očích světa.*“²¹⁵ Na následující straně jsou v článku *Blahopřání Věře Čáslavské* uveřejněny vzkazy J. Smrkovského a A. Dubčeka k dalším vítězstvím a E. Erbana ke svatbě.²¹⁶ Článek *První dáma mexické olympiády* hodnotí další tři vítězství Čáslavské na přeskočku, bradlech a prostných, kde se dělila o první místo s Petrikovou a také stříbro

²¹¹ Neuvedeno. Nezapomenutelná a nenapodobitelná. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

²¹² Neuvedeno. Smoking v kufru. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

²¹³ Neuvedeno. Veselka pro Odložilovi. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 26. 10. 1968, roč. 24, č. 286, s. 11.

²¹⁴ Neuvedeno. Svatební zvony. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 26. 10. 1968, roč. 24, č. 286, s. 12.

²¹⁵ Neuvedeno. Plamen XIX. olympijských her zhasl. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 1.

²¹⁶ (čtk). Blahopřání Věře Čáslavské. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 2.

na kladině. Autor v úvodu článku hovoří o tom, že už není nových slov jaké připojit k úžasným výkonům i osobnosti Čáslavské. V článku jsou viditelné i jasně propagandistické prvky. V úvodu se píše, že Čáslavská: „*se zasloužila o to, že se o Československu psalo a vědělo tolik, jako za horkých dnů srpna.*“ Vyzdvihována je její umění jednat, ochota, grácie, inteligence a diplomacie. Z tiskové konference je zveřejněna věta: „*Chtěla jsem získat čtyři medaile, abych poslala po jedné čtyřem lidem, kterých si velice vážím a nikdy nezapomenu na setkání s nimi – soudruhům Svobodovi, Dubčkovovi, Smrkovskému a Černíkovi.*“ Také se píše o tom, že tato olympiáda byla opravdu její poslední.²¹⁷ Vedle článku je fotografie ze svatby Čáslavské a Odložila z mexické katedrály. Svatbě se věnuje článek *Svatba jako hollywoodská premiéra*. V úvodu opět cituje blahopřání J. Smrkovského a poté už detailně popisuje průběh svatby, nejprve civilní obřad na československém velvyslanectví a poté ten církevní v mexické katedrále. Článek popisuje davy lidí, „*dělníci v overalech, aristokraté ve večerních úborech a ženy zvedající ženy na ramena*“, které okupovali jak velvyslanectví, tak hlavně v desetitisících katedrálu, lezly po oltářích, novomanželé neslyšeli slova a nemohli projít. Přenos svatby Very a Pepita přenášely televize. Popsán je také vzhled nevěsty i ženicha a dary které obdrželi. Na konci rozsáhlého článku je opět zmínka o tom, že se manželé vrací zpět do Československa a Čáslavská nechce přijmout možnost trénovat mexické gymnastky.²¹⁸

Ve sportovní rubrice z 29. října je opět zmíněno, jakou politickou práci Čáslavská vykonala pro Československo svými výkony a v článku *Dnes ve 12.05 v Praze zlatá Věra a Milena* se píše o návratu zbytku československé výpravy včetně manželů Odložilových.²¹⁹ Návratu výpravy se věnuje také článek *Slavný návrat „zlatých“ děvčat z Mexika* 30. října. Popisuje atmosféru příletu Duchkové s Čáslavskou, davy lidí obklopující letištní plochu. Čáslavská byla okamžitě obklopena vítajícími a „*z ptačí perspektivy zářila jen její světlá hlava jako orientační bod*“.²²⁰ Velkou část titulní strany vydání Lidové demokracie z 1. listopadu zabírá článek *Řád republiky Věře Čáslavské*, doplněný fotografiemi z předávání řádů. Článek popisuje setkání nejúspěšnějších československých sportovců s čelními vládními představiteli ČSSR – L. Svobodou, A.

²¹⁷ WENDT, M. První dáma mexické olympiády. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 6.

²¹⁸ Neuvedeno. Svatba jako hollywoodská premiéra. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 6.

²¹⁹ Neuvedeno. Dnes ve 12.05 v Praze zlatá Věra a Milena. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 29. 10. 1968, roč. 24, č. 288, s. 8.

Dubčekem, O. Černíkem, J. Smrkovským, E. Erbanem a dalšími, a cituje slova prezidenta republiky ke sportovcům. Zmiňuje, že na sportovce mysleli a byli s nimi celou dobu, a že oni splnili své úkoly a sliby, kterými je pověřila jejich socialistická vlast. Zdůrazňuje také, jaký vliv mají výsledky československých olympioniků na mládež. V části věnující se Čáslavské hovoří o tom, že pro ně bude vždy „naše Věra“ a mají ji rádi, dále hovoří o jejích vlastnostech, které jí pomohly dosáhnout úspěchů, společně s její láskou k socialistické vlasti. Říká také, že její sláva má teprve smysl, když je také slávou pro všechen lid a jejich socialistickou vlast. Je také citováno poděkování Čáslavské činovníkům jménem celé výpravy, v němž zmiňuje, že cítili jejich podporu a chtěli jim za to dokázat, jak je mají rádi.²²¹ Ve stejném vydání se objevily ještě další tři články zmiňující Čáslavskou. První z nich byl *Sportovní sláva pro všechen lid*. Věnuje se zejména popisu nálady v sálech při a po předávání řádů a přijetí olympioniků prezidentem, kterou autor popisuje jako srdečnou, kde se setkávají přátelé s přáteli. Popisuje chování různých stranických představitelů, kteří si například zkoušeli sombrera. Poté opět zmiňuje, jak je dobré, že si sportovci uvědomují, že mohou sloužit i politickým cílům a věnuje se blahopřejným telegramům, které tolik znamenaly pro sportovce, že je někteří vůbec nechtěli pustit z ruky. Článek také přirovnává státní vyznamenání k povyšování do šlechtických stavů v Anglii. Popisuje se také polibek, který dal A. Dubček „*Věrce Odložilové*.“²²² Polibkům od stranických představitelů se věnuje také článek *Přátelství „republiky“ a „monarchie“*, který rozebírá políbení ruky od J. Smrkovského, který se za ně Odložilovi omluvil a Čáslavské políbení předsedy parlamentu na rty. Okouzila ho prý natolik, že kvůli ní vyměnil bílé víno za červené.²²³ V tomto čísle je také fotografie, na které Čáslavská předává svou medaili z víceboje prezidentu Svobodovi.²²⁴ V článku *Mozaika bez vítězství a rekordů* z 5. listopadu je jen zmíněna částka, kterou by měla dostat Čáslavská v porovnání s platy fotbalistů ve výši alespoň milionu korun z Fondu republiky.²²⁵ Poslední zmínky o Čáslavské ve

²²⁰ (S + m). Slavný návrat „zlatých“ děvčat z Mexika. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 30. 10. 1968, roč. 24, č. 289, s. 1.

²²¹ (nel). Řád republiky Věře Čáslavské. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 1.

²²² Neuvedeno. Sportovní sláva pro všechen lid. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.

²²³ (a. s.). Přátelství „republiky“ a „monarchie“. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.

²²⁴ TÓTH, A. Foto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.

²²⁵ Neuvedeno. Mozaika bez vítězství a rekordů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 5. 11. 1968, roč. 24, č. 294, s. 10.

sledovaném období obsahují krátké informace o její svatební cestě na Capri. V článku z 6. listopadu *Odložilovi na Capri* je psáno o slavnostní večeři v Římě připravenou pro novomanžele Italským olympijským výborem.²²⁶ Dne 7. listopadu článek *Novomanželé v Itálii* píše o jejich odjezdu z Říma na místo líbánek a jejich předpokládaném pokračování v Japonsku.²²⁷

4.4 Porovnání mediálních obrazů

Následující tabulky shrnují počty jednotlivých článků zmiňujících Věru Čáslavskou ve sledovaných denících a období v letech 1964 a 1968.

DENÍK	POČET ČLÁNKŮ
Rudé právo	19
Mladá fronta	20
Lidová demokracie	20

Tabulka č. 3: Počet článků ve sledovaných denících v roce 1964²²⁸

DENÍK	POČET ČLÁNKŮ
Rudé právo	22
Mladá fronta	35
Lidová demokracie	26

Tabulka č. 4: Počet článků ve sledovaných denících v roce 1968²²⁹

Na první pohled je patrné, že mnohem více zmínek se objevilo během olympiády v Mexiku 1968. V roce 1964 napsaly deníky přibližně stejný počet článků týkající se sledovaného tématu, oproti tomu v roce 1968 se počty článků zmiňujících Čáslavskou podstatně liší. Nejméně jich zveřejnilo Rudé právo, v němž se počet článků v obou sledovaných letech výrazně nezměnil. V Lidové demokracii se objevilo článků 26, což je o šest více než během předchozí olympiády. Největší nárůst je však patrný u Mladé fronty, která vydala v roce 1968 celkem 35 týkajících se československé reprezentantky. Zajímavý je právě poměrně nízký počet článků v Rudém právu, které jako jediné ze sledovaných deníků vycházelo každý den v týdnu. V předchozím rozboru

²²⁶ (ul). *Odložilovi na Capri*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 6. 11. 1968, roč. 24, č. 295, s. 8.

²²⁷ (a). *Novomanželé v Itálii*. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 11. 1968, roč. 24, č. 296, s. 8.

²²⁸ vlastní zpracování

²²⁹ vlastní zpracování

článků jsou ještě zařazeny čtyři články z období před sledovaným obdobím, které pomáhají ilustrovat mediální obraz, nejsou však zařazeny v počtech předchozích tabulek.

Pokud jde o základní pohled na Věru Čáslavskou, v roce 1964 se o ní píše především jako o sportovkyni, gymnastce, reprezentantce. Většina článků, které jí zmiňují je zaměřena na její sportovní výkony. Slova, která se ve spojení s Čáslavskou objevují, jsou například elegance, odvaha, přesnost, ladnost, rychlost. V některých článcích je také zmiňována její krása, deníky informovaly o jejím umístění mezi pěti nejkrásnějšími Evropankami olympiády. Oproti tomu během mexické olympiády se o ní píše spíše jako o ženě, budoucí manželce a matce. Část článků, a podle zmínek v nich i otázek na tiskových konferencích, se týkala jejího osobního života, zejména pak otázek na připravovanou svatbu. Její sportovní stránka je samozřejmě také zmiňována, ale už není jediným pohledem. Často je také zmiňována jako reprezentantka socialistického Československa, skromná, inteligentní, zástupkyně československého lidu. Postupně se o ní během her začalo psát jako o královně, mistryni mistryň, nepřekonatelné a neopakovatelné. V mnoha článcích se také píše o vzhledu československé gymnastky, zejména pak o jejích vlasech, popsaných slovy jako lněné, plavovlasé a další. Velmi často je v roce 1968 zmiňována ve spojení se svým snoubencem Josefem Odložilem, zejména v několika rozhovorech s československým atletem. Zatímco do Tokia odjížděla jako naděje na medaili, v Mexiku už se od ní úspěch očekával mnohem více, protože tam jela jako obhájkyně.

Nejen mezi jednotlivými lety, ale i v průběhu olympiád se změnila oslovení spojená s osobou Věry Čáslavské. Během roku 1964 se o ní ve většině článků píše jako o Věře Čáslavské, Čáslavské, až později je v několika málo článcích zmíněna jako Věra, případně naše Věrka. V roce 1968 už je pak používání pouze křestního jména poměrně obvyklé, používá se Věra, Věrka, Věruška, postupně také přibývají i přídavná jména jako zlatá Věra a podobně.

Rozdíl je také v názvech článků. Zatímco během tokijské olympiády mají většinou spíše jednoduché a informativní názvy, během olympiády v Mexiku jsou mnohem více emočně zbarvené, snažící se čtenáře mnohem více zaujmout a vyvolat u něj nějakou reakci. Příkladem jsou *Čáslavská „přepadena“ krojovanými Mexičany s nízkou zavěšenými stříbrnými kolty*, *Čáslavská za záclonou* nebo *Vdává se gymnastka za atletiku*.

Velký rozdíl je i ve viditelném propojení politiky Československa a článků týkajících se sportovců. V roce 1964 rozhodně není tak viditelné. V roce 1968 je propojení velmi výrazné. Často jsou zmiňováni různí straniční představitelé. Uvedeny jsou blahopřejné telegramy k různým vítězstvím a úspěchům československých olympioniků. Psalo se také o dopise, který zaslal prezident republiky sportovcům a jejich odpověď na něj. Často se psalo o tom, jak podpora stranických představitelů sportovcům pomáhá a podporuje je, o tom, jak jim všichni fandí a mají je rádi. Patrné to bylo i z citací proslovu prezidenta při přijetí olympioniků na Pražském hradě, kde hovoří o tom, že výkony Čáslavské jsou mimo jiné i díky její lásce k socialistické vlasti. Naopak Čáslavská řekla: *„Chtěla jsem získat čtyři medaile, abych poslala po jedné čtyřem lidem, kterých si velice vážím a nikdy nezapomenu na setkání s nimi – soudruhům Svobodovi, Dubčekovi, Smrkovskému a Černíkovi.“* Řekla také, že důvěra od prezidenta je snad největším úspěchem její kariéry. V citacích z návratu olympioniků se také objevilo, že se do vlasti vrátili všichni dobrovolně.

U obou olympiád se psalo o obrovském mediálním zájmu, který Čáslavskou provázela. Stala se miláčkem jak japonského, tak mexického publika, ale i novinářů. Velmi často byly citovány titulky nebo části článků ze zahraničního tisku, který o Čáslavské psal. Rozdíl byl v typu uveřejňovaných fotografií, zatímco v roce 1964 šlo zejména o fotografie z tréninku nebo ze závodů, v roce 1968 už se objevovaly i fotografie stylizované, zaznamenávající její osobní život, jako například ta, kde měří stopkami Odložilovi běh. V roce 1968 se mimo její sportovní úspěchy novináři zajímali také o její svatbu. Ve všech denících jí bylo věnováno mnoho místa a den po ní se objevily dlouhé články podrobně popisující vzhled novomanželů, atmosféru a události na obou obřadech popsané do velkých detailů.

Pokud porovnáme přístup jednotlivých deníků, nejvíce se odlišuje Mladá fronta. V roce 1964 je osobnější, více emočně zabarvená. V roce 1968 se liší především tím, že alespoň ze začátku období nejsou její články tolik politicky podbarvené, dokonce o přijetí československé reprezentace při slavnostním zahájení napsala, že svoboda by měla mít první místo a také o tom, že Mexičané s Čechoslováky soucítili a ztotožnili se s jejich problémy

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo na základě rozboru článků ze tří titulů denního tisku, konkrétně Rudého práva, Mladé fronty a Lidové demokracie ve stanoveném období, popsat mediální obraz olympijských vítězství Věry Čáslavské na olympijských hrách v Tokiu v roce 1964 a v Mexiku v roce 1968 a tyto mediální obrazy následně porovnat. Tohoto cíle bylo dle mého mínění dosaženo.

Mezi hlavní zjištěné závěry patří rozdíl v pohledu na Věru Čáslavskou, která byla na olympiádě v Tokiu brána zejména jako sportovkyně, naopak v Mexiku už byla zobrazována i jako žena a budoucí manželka. Články z období olympiády v Mexiku se mnohem více týkají i osobního života Věry Čáslavské, zejména pak její svatby s Josefem Odložilem, která byla důkladně zdokumentována všemi sledovanými deníky. Rozdíl byl také v očekáváních na obou olympiádách, protože na olympiádu v Mexiku již Čáslavská odjížděla jako obhájkyně olympijského zlata. Velmi často byl zmiňován vzhled Čáslavské, především pak její vlasy. Články z obou období se poměrně často věnují popisu oblíbenosti československé reprezentantky u zahraničních médií, citovány jsou také části různých článků ze zahraničních deníků. Dalším rozdílem jsou názvy článků, které byly během olympiády v Tokiu většinou informativní, u olympiády v Mexiku pak mnohem více emočně zabarvené. Rozdíl je i u použitých fotografií, kdy v během mexické olympiády byly často používány také fotografie stylizované. Co se týče vlivu politiky a propagandy socialismu v rozebíraných článcích, je patrný její mnohem větší vliv v roce 1968. Odlišnosti mezi sledovanými deníky je pak možné vidět jednak v počtu článků a také ve způsobu informování. U obou kritérií se liší zejména Mladá fronta, která informovala o Věře Čáslavské nejvíce a nejméně propagandisticky zabarveně.

Oproti schváleným tezím došlo k několika změnám, zejména ve struktuře práce. Kapitola Cíle a úkoly práce nebyla použita samostatně a její plánovaný obsah byl zařazen do Úvodu. Původně plánovaná teoretická část byla rozdělena do několika kapitol, první z nich je Věra Čáslavská, přidána byla kapitola věnující se jednotlivým olympijským hrám a třetí je kapitola Události let 1964 a 1968. Metodologie práce byla zařazena jako součást praktické části Mediální obraz olympijských vítězství Věry Čáslavské v denním tisku. Kapitola Diskuze byla poté rozdělena mezi Porovnání mediálních obrazů a Závěr. Myslím si, že všechny změny byly udělány pro větší přehlednost práce a nenarušily původní návrh popsany v tezích.

Summary

Main goal of this bachelor theses was description of the media image of Věra Čáslavská's Olympic victories in Tokio 1964 and Mexiko 1968 and their comparison based on analysis of newspaper articles from Rudé právo, Mladá fronta a Lidová demokracie. In my opinion the goal of this theses was reached.

Several differences between the monitored years were found. Firstly Věra Čáslavská was during Tokio Olympics seen as only the sportswoman, but during Mexico Olympic also as woman and future wife. During the 1968 Olympic Games her personal life was usual topic of articles, mainly her wedding to Josef Odložil, which was written about in detail in every monitored newspaper. Her looks were mentioned often, especially her hair. One of the favourite topics was also Čáslavská's popularity with foreign media and parts of their articles were often mentioned. Another difference between monitored years were titles of articles, more informative in 1964 and more emotional in 1968. Staged photos were more used during the Olympic Games in Mexiko. As political influence is considered, propaganda is much more visible in articles from 1968. There were also found differences in between followed newspaper. Mladá fronta stood out in number of articles published in 1968 as well as in the lack of propaganda in comparison to other two media.

Použité zdroje

BARTOŠ, Josef a Stanislava KOVÁŘOVÁ. *Data českých dějin: Od příchodu Slovanů do roku 2003*. Olomouc: ALDA, 2003. ISBN 80-85600-84-6.

BLAŽEK, Vratislav. *Věra Čáslavská*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1968.

BUREŠ, Karel a Oldřich ŽURMAN. *TOKIO 1964: XVIII. olympijské hry*. Vyd. 1. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1965, 208 s.

ČAPKA, František. *Dějiny země koruny české v datech*. 1. vyd. Praha: Libri, 1998, 815 s. ISBN 80-859-8351-6.

FASSATI, Miloš [ed.]. *Malá encyklopedie olympijských her*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1982, 616 s.

KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: život na Olympu*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2012, 241 s., [48] s. obr. příl. ISBN 978-802-0426-307.

Kronika Českých zemí. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 1999, 904 s. ISBN 80-861-4433-X.

Kronika olympijských her 1896-1996. Překlad Jesika Poberová. Praha: Fortuna Print, 1996, 312 s. ISBN 80-858-7353-2.

MEXIKO 68. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/olympiada/35--mexiko-1968>

MEXIKO 1968. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/mexico-1968-summer-olympics>

TOKYO 64. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/olympiada/33--tokio-1964>

TOKYO 1964. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/tokyo-1964-summer-olympics>

VELIKOVSKÁ, Tereza. *Srovnávací analýza pojetí olympijských vítězství Emila Zátopka a Věry Čáslavské v dobovém tisku*. Praha, 2011. 95 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Vera Caslavská. *International Gymnastics Hall of Fame* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: http://www.ighof.com/honorees/1998_Vera_Caslavska.php

Vera Caslavská. *Maps of World* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.mapsofworld.com/olympics/great-olympians/gymnastics/vera-caslavska.html>

Vera Čáslavská. *Official website of the Olympic Movement* [online]. 2013 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.org/vera-caslavska>

Věra Čáslavská. *Encyclopaedia Britannica* [online]. 2014 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/98012/Vera-Caslavska>

Věra Čáslavská. *Oficiální stránky Českého olympijského výboru* [online]. 2012 [cit. 2014-08-16]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.olympic.cz/www/sportovec/1376--vera-caslavska>

Seznam článků

Rudé právo 1964

- Neuvedeno. Před velkými boji. *Rudé právo*. 3. 10. 1964, roč. 45, č. 275, s. 6.
- DAVÍDEK, J. Čs. olympionici se připravují. *Rudé právo*. 4. 10. 1964, roč. 45, č. 276, s. 4.
- DAVÍDEK, J. Tokijské medaile čekají na majitele. *Rudé právo*. 6. 10. 1964, roč. 45, č. 278, s. 4.
- DAVÍDEK, J. Gymnastky zvyšují dávky. *Rudé právo*. 7. 10. 1964, roč. 45, č. 279, s. 4.
- ČTK. foto. *Rudé právo*. 10. 10. 1964, roč. 45, č. 282, s. 4.
- DAVÍDEK, J. Dobrý počinek Čáslavské. *Rudé právo*. 20. 10. 1964, roč. 45, č. 292, s. 4.
- Neuvedeno. Vynikající výsledky čs. sportovců. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 1.
- DAVÍDEK, J. Zlatá medaile pro Věru. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 4.
- Neuvedeno. Nejlepší gymnastkou na světě. *Rudé právo*. 22. 10. 1964, roč. 45, č. 294, s. 4.
- Neuvedeno. Další zlatá pro Československo. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 1.
- DAVÍDEK, J. Druhá zlatá pro Věru Čáslavskou. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 4.
- DAVÍDEK, J. Podruhé na nejvyšším stupni. *Rudé právo*. 23. 10. 1964, roč. 45, č. 295, s. 4.
- Neuvedeno. Pátá zlatá medaile pro Československo. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 1.
- DAVÍDEK, J. Pátek v Tokiu: Čáslavská, fotbalisté a odbíjenkáři získali jednu zlatou a dvě stříbrné. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 8.
- DAVÍDEK, J. Nejúspěšnější žena na OH. *Rudé právo*. 24. 10. 1964, roč. 45, č. 296, s. 8.
- Neuvedeno. Harry obdivuje Čáslavskou. *Rudé právo*. 26. 10. 1964, roč. 45, č. 298, s. 4.
- Neuvedeno. Zapsali se do historie. *Rudé právo*. 26. 10. 1964, roč. 45, č. 298, s. 4.
- Neuvedeno. Další čs. reprezentanti v Praze. *Rudé právo*. 27. 10. 1964, roč. 45, č. 299, s. 6.

Neuvedeno. Tokio se rozloučilo s gymnasty. *Rudé právo*. 4. 11. 1964, roč. 45, č. 307, s. 6.

Mladá fronta 1964

Neuvedeno. ...gymnastů. *Mladá fronta*. 4. 10. 1964, roč. XX, č. 238, s. 8.

Neuvedeno. Čáslavská mezi nejkrásnějšími. *Mladá fronta*. 6. 10. 1964, roč. XX, č. 239, s. 6.

Neuvedeno. Chvála Věry Čáslavské. *Mladá fronta*. 8. 10. 1964, roč. XX, č. 241, s. 6.

Neuvedeno. Zátopek má zlatou, Čáslavská stříbrnou (zatím v oblibě). *Mladá fronta*. 10. 10. 1964, roč. XX, č. 243, s. 6.

Neuvedeno. Sympatie i primát v povinných sestavách Věře Čáslavské. *Mladá fronta*. 20. 10. 1964, roč. XX, č. 251, s. 6.

Neuvedeno. Odložil a gymnastky stříbrnou. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 1.

Neuvedeno. Čáslavská absolutní mistryní světa. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 6.

Neuvedeno. Věře se ještě trochu třásl hlas. *Mladá fronta*. 22. 10. 1964, roč. XX, č. 253, s. 6.

Neuvedeno. Pod tokijskou oblohou svítí další zlato Věry Čáslavské. *Mladá fronta*. 23. 10. 1964, roč. XX, č. 254, s. 4.

Neuvedeno. Zlatýma očima. *Mladá fronta*. 23. 10. 1964, roč. XX, č. 254, s. 4.

Neuvedeno. Tři medaile na rozloučenou. *Mladá fronta*. 24. 10. 1964, roč. XX, č. 255, s. 1.

Neuvedeno. Piruetou na kladině vykroužila Čáslavská třetí zlatou. *Mladá fronta*. 24. 10. 1964, roč. XX, č. 255, s. 6.

SÁLEK, J. Nad olympiádou. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 1.

Neuvedeno. Na dvou pólech sportovní osobnosti. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 8.

Neuvedeno. Taktika zlatých. *Mladá fronta*. 25. 10. 1964, roč. XX, č. 256, s. 8.

MF. Svazácká vyznamenání olympionikům. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 1.

Neuvedeno. Čáslavská a fotbalisté v americké televizi. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 5.

Neuvedena. Tokijská anketa čs. novinářů. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 6.

Neuvedeno. Bez názvu. *Mladá fronta*. 27. 10. 1964, roč. XX, č. 257, s. 6.

Neuvedeno. Z Tokia domů.... *Mladá fronta*. 3. 11. 1964, roč. XX, č. 263, s. 6.

Lidová demokracie 1964

(re). Další čs. olympionici v Tokiu. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 3. 10. 1964, roč. 20, č. 237, s. 6.

(čt). Naši v Tokiu nezahálají. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 238, s. 8.

Neuvedeno. První trénink gymnastů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 238, s. 8.

Neuvedeno. Vteřiny z olympijské vesnice *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1964, roč. 20, č. 239, s. 4.

(čt). Pozor na Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 10. 1964, roč. 20, č. 240, s. 4.

(re). Další medaile pro čs. sportovce. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 20. 10. 1964, roč. 20, č. 251, s. 1.

Neuvedeno. Povinný čtyřboj: Čáslavská. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 20. 10. 1964, roč. 20, č. 251, s. 4.

Neuvedeno. Vyhrála u novinářů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 21. 10. 1964, roč. 20, č. 252, s. 4.

Neuvedeno. Foto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1964, roč. 20, č. 253, s. 1.

Neuvedeno. 1. Čáslavská, 2. Odložil a gymnastky. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1964, roč. 20, č. 253, s. 4.

Neuvedeno. Opět zlatá pro Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 1.

Neuvedeno. Druhá zlatá medaile pro Čáslavskou. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 4.

Neuvedeno. Olympijské vteřiny. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1964, roč. 20, č. 254, s. 4.

Neuvedeno. Čáslavská zlatá také na kladině. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 24. 10. 1964, roč. 20, č. 255, s. 6.

STEINER, F. Tokijský čas. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1964, roč. 20, č. 256, s. 1.

WENDT, M. Můžeme být spokojeni.... *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1964, roč. 20, č. 256, s. 8.

Neuvedeno. Čáslavská byla lepší. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 29. 10. 1964, roč. 20, č. 259, s. 4.

(a). Věra v nebezpečí. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 11. 1964, roč. 20, č. 264, s. 4.

(vv). Hledají se talenty. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 6. 11. 1964, roč. 20, č. 266, s. 1.

Neuvedeno. Čáslavská druhá. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 11. 11. 1964, roč. 20, č. 270, s. 4.

Rudé právo 1968

Neuvedeno. Slib čs. reprezentantů. *Rudé právo*. 7. 10. 1968, roč. 49, č. 276, s. 5.

ČTK – UPI. Telefoto. *Rudé právo*. 9. 10. 1968, roč. 49, č. 278, s. 8.

PAUL, Z. Čáslavská na roztrhání. *Rudé právo*. 9. 10. 1968, roč. 49, č. 278, s. 8.

PAUL, Z. Oheň přátelství. *Rudé právo*. 12. 10. 1968, roč. 49, č. 281, s. 8.

Neuvedeno. V Mexiku se rozdávají medaile. *Rudé právo*. 15. 10. 1968, roč. 49, č. 283, s. 1.

PAUL, Z. Čáslavská vede. *Rudé právo*. 22. 10. 1968, roč. 49, č. 289, s. 8.

Neuvedeno. Naši pod Popokatepetlem. *Rudé právo*. 23. 10. 1968, roč. 49, č. 290, s. 7.

PAUL, Z. Dnes v noci o medaile. *Rudé právo*. 23. 10. 1968, roč. 49, č. 290, s. 8.

Neuvedeno. Senzace ze stověžaté Prahy. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 1.

Neuvedeno. Naši pod Popokatepetlem. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 7.

Neuvedeno. Zlatý (a stříbrný) osmiboj. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

Neuvedeno. Aplaus světového tisku našim děvčatům. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

(pl). Poslední velký závod?. *Rudé právo*. 25. 10. 1968, roč. 49, č. 292, s. 8.

Neuvedeno. Blahopřání olympionikům. *Rudé právo*. 26. 10. 1968, roč. 49, č. 293, s. 1.

Neuvedeno. Vdává se gymnastika za atletiku. *Rudé právo*. 26. 10. 1968, roč. 49, č. 293, s. 7.

PAUL, Z. Zlatý večer před svatbou. *Rudé právo*. 28. 10. 1968, roč. 49, č. 294, s. 6.
Neuvedeno. Opravdu naposledy?. *Rudé právo*. 28. 10. 1968, roč. 49, č. 294, s. 6.
Neuvedeno. Odlet z Mexika. *Rudé právo*. 29. 10. 1968, roč. 49, č. 295, s. 6.
Neuvedeno. Nadšené ruzyňské ovace patřily „nejdražšímu zbytku“ olympioniků. *Rudé právo*. 30. 10. 1968, roč. 49, č. 296, s. 8.
(čtk). President republiky přijal čs. olympijskou výpravu. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 1.
ŠUPICH, Z. Čáslavská za záclonou. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 8.
Neuvedeno. U Josefa Smrkovského. *Rudé právo*. 1. 11. 1968, roč. 49, č. 298, s. 8.

Mladá fronta 1968

Neuvedeno. Sport č. 1 – gymnastika. *Mladá fronta*. 3. 10. 1968, roč. XXIV, č. 266, s. 7.
VITOUŠ, P. Věra není (pro nikoho) doma. *Mladá fronta*. 4. 10. 1968, roč. XXIV, č. 267, s. 8.
VITOUŠ, P. Trpím za Věru. *Mladá fronta*. 5. 10. 1968, roč. XXIV, č. 268, s. 8.
Neuvedeno. Neklidná poslední neděle. *Mladá fronta*. 7. 10. 1968, roč. XXIV, č. 269, s. 4.
(jm). Bude mexická svatba?. *Mladá fronta*. 8. 10. 1968, roč. XXIV, č. 270, s. 8.
ČTK. Telefoto. *Mladá fronta*. 9. 10. 1968, roč. XXIV, č. 271, s. 7.
(vit). Událo se, komentujeme. *Mladá fronta*. 10. 10. 1968, roč. XXIV, č. 272, s. 8.
Neuvedeno. Neviděla, neslyšela. *Mladá fronta*. 11. 10. 1968, roč. XXIV, č. 273, s. 7.
(vit). Ve stopách Zátopka a Čáslavské. *Mladá fronta*. 12. 10. 1968, roč. XXIV, č. 274, s. 12.
Neuvedeno. Sympatie, ovace!. *Mladá fronta*. 14. 10. 1968, roč. XXIV, č. 275, s. 6.
NOVÁK, K. foto. *Mladá fronta*. 15. 10. 1968, roč. XXIV, č. 276, s. 1.
Neuvedeno. Dobrý start Čáslavské. *Mladá fronta*. 22. 10. 1968, roč. XXIV, č. 282, s. 7.
ČTK – UPI. Telefoto. *Mladá fronta*. 23. 10. 1968, roč. XXIV, č. 283, s. 8.
MF – VITOUŠ, P. Foto. *Mladá fronta*. 24. 10. 1968, roč. XXIV, č. 284, s. 1.
Neuvedeno. Její veličenstvo Věra. *Mladá fronta*. 24. 10. 1968, roč. XXIV, č. 284, s. 7.
ČTK – UPI. Telefoto. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 1.
ČTK. Blahopřání do Mexika. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 1.
Neuvedeno. Královna – bohužel už naposledy. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 7.

PACINA, V. Na vrcholu slávy hledá štěstí. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 8.

Neuvedeno. Dnes o další zlato. *Mladá fronta*. 25. 10. 1968, roč. XXIV, č. 285, s. 8.

Neuvedeno. Odložilovo mexické ano. *Mladá fronta*. 26. 10. 1968, roč. XXIV, č. 286, s. 8.

Neuvedeno. Nakajama jako Čáslavská. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 4.

Neuvedeno. Svět píše o Věře. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 5.

Neuvedeno. Triumf dovršen. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

Neuvedeno. Blahopřání Věře. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

Neuvedeno. Žena 7x zlatá. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

Neuvedeno. Slavněji než královna. *Mladá fronta*. 28. 10. 1968, roč. XXIV, č. 287, s. 6.

Neuvedeno. Jedním dechem. *Mladá fronta*. 29. 10. 1968, roč. XXIV, č. 288, s. 7.

Neuvedeno. Mf hodnotí olympijské hry v Mexiku. *Mladá fronta*. 29. 10. 1968, roč. XXIV, č. 288, s. 8.

VITOUŠ, P. a J. ŠÁLEK. Zlatá paní doma. *Mladá fronta*. 30. 10. 1968, roč. XXIV, č. 289, s. 1.

VITOUŠ, P. a J. ŠÁLEK. Zlatá paní doma. *Mladá fronta*. 30. 10. 1968, roč. XXIV, č. 289, s. 8.

(vit). Ukázala, jak se to dělá. *Mladá fronta*. 31. 10. 1968, roč. XXIV, č. 290, s. 7.

ŠÁLEK, J. Gejíry nadšení zaplavily Hrad. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 1.

Neuvedeno. Olympionici na roztrhání. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 7.

ŠÁLEK, J. Gejíry nadšení zaplavily Hrad. *Mladá fronta*. 1. 11. 1968, roč. XXIV, č. 291, s. 8.

VITOUŠ, P. Najdou klid na Capri?. *Mladá fronta*. 6. 11. 1968, roč. XXIV, č. 295, s. 8.

Neuvedeno. Odložilovi na Capri. *Mladá fronta*. 7. 11. 1968, roč. XXIV, č. 296, s. 7.

Lidová demokracie 1968

(čt + re). Čáslavská ,vytlačila' Kučinskou?. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 3. 10. 1968, roč. 24, č. 266, s. 8.

(č + re). Ani chvilku není sama. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 4. 10. 1968, roč. 24, č. 267, s. 8.

(k). Čáslavská „přepadena“ krojovanými Mexičany s nízko zavěšenými stříbrnými kolty. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 10. 1968, roč. 24, č. 269, s. 4.

ČTK. Telefoto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 9. 10. 1968, roč. 24, č. 271, s. 8.

Neuvedeno. V táboře našich sportovců. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 10. 10. 1968, roč. 24, č. 272, s. 8.

WENDT, M. Býk čs. výpravě. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 12. 10. 1968, roč. 24, č. 274, s. 10.

Neuvedeno. Čáslavská nespolehá na obecnstvo. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 19. 10. 1968, roč. 24, č. 280, s. 12.

WENDT, M. Čáslavská vede. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 22. 10. 1968, roč. 24, č. 282, s. 8.

Neuvedeno. Dnes padne rozhodnutí. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1968, roč. 24, č. 283, s. 6.

Neuvedeno. Pel – mel z olympijských her. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 23. 10. 1968, roč. 24, č. 283, s. 8.

(čtk). Srdečná blahopřání do Mexika. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 1.

WENDT, M. Triumfální konec velkého díla. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

Neuvedeno. Nezapomenutelná a nenapodobitelná. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

Neuvedeno. Smoking v kufří. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 25. 10. 1968, roč. 24, č. 285, s. 8.

Neuvedeno. Veselka pro Odložilovi. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 26. 10. 1968, roč. 24, č. 286, s. 11.

Neuvedeno. Svatební zvony. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 26. 10. 1968, roč. 24, č. 286, s. 12.

Neuvedeno. Plamen XIX. olympijských her zhasl. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 1.

- (čtk). Blahopřání Věře Čáslavské. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 2.
- WENDT, M. První dáma mexické olympiády. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 6.
- Neuvedeno. Svatba jako hollywoodská premiéra. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 28. 10. 1968, roč. 24, č. 287, s. 6.
- Neuvedeno. Dnes ve 12.05 v Praze zlatá Věra a Milena. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 29. 10. 1968, roč. 24, č. 288, s. 8.
- (S + m). Slavný návrat „zlatých“ děvčat z Mexika. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 30. 10. 1968, roč. 24, č. 289, s. 1.
- (nel). Řád republiky Věře Čáslavské. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 1.
- Neuvedeno. Sportovní sláva pro všechny lid. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.
- (a. s.). Přátelství „republiky“ a „monarchie“. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.
- TÓTH, A. Foto. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 1. 11. 1968, roč. 24, č. 291, s. 8.
- Neuvedeno. Mozaika bez vítězství a rekordů. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 5. 11. 1968, roč. 24, č. 294, s. 10.
- (ul). Odložilovi na Capri. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 6. 11. 1968, roč. 24, č. 295, s. 8.
- (a). Novomanželé v Itálii. *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. 7. 11. 1968, roč. 24, č. 296, s. 8.